

VÝSLEDKY MAPOVÁNÍ VÝSKYTU ROPUCHY KRÁTKONOHÉ (*EPIDALEA CALAMITA*) V SEVEROZÁPADNÍCH ČECHÁCH V LETECH 2019 AŽ 2024

Jan Matějů

ÚVOD

Ropucha krátkonohá *Epidalea calamita* (Laurenti, 1768) je v Evropě rozšířena od jihu Pyrenejského poloostrova přes Francii do Německa, Polska, Běloruska a Pobaltí. Vyskytuje se také na Britských ostrovech a v jižním Švédsku. Z jihu ohraničuje areál jejího rozšíření předpolí Alp a Karpat (OGRODOWCZYK et al. 2024). Česká republika se nachází na jižní až jihovýchodní hranici výskytu druhu.

Ropucha krátkonohá u nás osidluje místa s holou nebo jen řídce zarostlou půdou či pískem, tedy biotopy, které se obvykle nacházejí v místech poznamenaných těžbou – v lomech, pískovnách či na výsypkách – nebo na polích (ZAVADIL et al. 2011, MAŠTERA et al. 2015, MORAVEC 2019). Jedná se však o poměrně vzácná stanoviště, která spolu s postupující sukcesí případně v důsledku rekultivací ploch po těžbě relativně rychle zanikají. Ropucha krátkonohá je i z tohoto důvodu považována za naši nejvzácnější žábu a patří mezi zákonem zvláště chráněné druhy (zákon č. 114/1992 Sb.). Prováděcí vyhláška č. 395/1992 Sb. ji řadí do kategorie druhů kriticky ohrožených a ve stejné kategorii ji uvádí i aktuální Červený seznam ohrožených druhů (JEŘÁBKOVÁ et al. 2017).

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR již řadu let připravuje pro ropuchu krátkonohou záchranný program (MŽP 2019), který však doposud nebyl schválen (J. Hronková, pers. comm.). Teprve v rámci přípravy tohoto záchranného programu se ukázalo, jak nedostatečné jsou informace o rozšíření a početnosti druhu v severozápadních Čechách.

V mnoha významných souhrnných pracích o našich obojživelnících je rozšíření ropuchy krátkonohé uváděno jako mozaikovitě s výskytem v jižních, středních, severních a východních Čechách s tím, že souvisleji se druh vyskytuje pouze v Čechách západních, respektive v Karlovarském kraji (MORAVEC 1994 a 2019, JEŘÁBKOVÁ & ZAVADIL 2020). Pro úplnost je nutné dodat, že v roce 2019 byla objevena ojedinělá lokalita výskytu druhu na severní Moravě nedaleko Krnova a v roce 2020 ve Slezsku u Osoblahy (VLČEK et al. 2020). Tento zjednodušený obraz rozšíření je v podstatě správný, avšak neúplný, což zmiňuje například (MORAVEC 1994). Skutečnost, že dosud nedošlo k významnému zlepšení poznatků je bohužel patrná i z rukopisu záchranného programu (MŽP 2019).

Hlavní motivací této práce bylo doplnit podrobnější znalosti o rozšíření ropuchy krátkonohé v oblasti severozápadních Čech a alespoň orientačně zhodnotit stav jejich populací.

Nejstarší zprávu o výskytu ropuchy krátkonohé na území dnešního Karlovarského kraje nalezneme již u Glückseliga (GLÜCKSELIG 1842), který ji uvádí ve výčtu obojživelníků tehdejšího kraje Loketského. TYKAČ (1934) ve svém přehledu Obratlovců západních Čech o ní píše „Ropucha bachratá *Bufo calamita* Laur. vyskytuje se poměrně dosti řídce v celém okolí.“. Pravděpodobně je tím míněno okolí Plzně, ale hned níže u ropuchy ménivě (tj. ropuchy zelené) uvádí: „Žije porůznu též v celém kraji, ba i na okrajích samotné Plzně.“. Jeho údaj o ropuše krátkonohé se tedy může vztahovat k celému tehdejšímu Plzeňskému kraji. TIŠER (1975) ve svém přehledu Plazi a obojživelníci západních Čech pouze zmiňuje výskyt na dvou konkrétních lokalitách – na rašeliníšti

Soos v letech 1958 a 1964 a v letech 1970 a 1971 v Oloví. Zároveň doporučuje věnovat druhu další pozornost s tím, že jeho výskyt v Československu je značně nejasný a že ze Západočeského kraje lze očekávat další nálezy. Správnost tohoto předpokladu potvrzují i přehledy faunistických pozorování, které zpracovával Těšál (např. 1985, 1986) a později také souhrnná práce P. Řepy (ŘEPA 1992). Ten z oblasti dnešního Karlovarského kraje shromáždil údaje o výskytu ropuchy krátkonohé z pěti kvadrátů faunistického mapování. Pomineme-li pochybný údaj o výskytu u Bražce v Doupovských horách a záměnu Milhostova u Chebu s Milhostovem u Mariánských Lázní, tak se jedná přibližně o 17 lokalit nacházejících se v kvadrátech 5741, 5742, 5839, 5840 a 5940. Jen o dva roky starší Atlas rozšíření obojživelníků v České republice uvádí na severozápadě Čech celkem sedm obsazených kvadrátů, doplněna jsou čísla 5740 a 5939 (MORAVEC 1994). Avšak z každého pole síťové mapy je v atlase zmíněna pouze jediná lokalita.

Podrobnější pohled na rozšíření ropuchy krátkonohé v Chebské a Sokolovské pánvi přináší až práce V. Zavadila (např. ZAVADIL 1996, 2002) včetně jeho mnohých dosud nepublikovaných záznamů, které jsou z části dostupné v Nálezové databázi ochrany přírody (NDOP). Tento velmi hodnotný soubor dat však dosud nebyl systematicky uspořádán tak, aby mohl být zrekonstruován celkový obraz rozšíření druhu v oblasti. Využití dat je proto bohužel omezeno především na hodnocení jednotlivých lokalit (viz níže). Obecnější přehled poskytuje popularizační práce Obojživelníci a plazi Karlovarského kraje (MATĚJŮ et al. 2014), která udává výskyt ropuchy krátkonohé z celkem devíti polí mapovací sítě. Kromě již výše uvedených také z kvadrátů číslo 5841 a 5842. Výčet lokalit je ovšem pouze ilustrační, jmenována jsou především dobře známá místa výskytu v pískovnách, lomech a na výsypkách.

Průlom v poznání této problematiky, jak již bylo zmíněno, prozatím nepřinesla ani příprava záchranného programu. V dosud neschváleném rukopisu je z oblasti severozápadních Čech z let 2015 a 2016, bez dalších podrobností, uveden výskyt druhu na celkem deseti lokalitách nacházejících se v kvadrátech 5741, 5742, 5839, 5840, 5841 (MŽP 2019).

METODIKA

Mapování výskytu ropuchy krátkonohé bylo zahájeno na popud AOPK ČR a za její podpory probíhalo v letech 2019 až 2024. Výběr lokalit byl omezen na Karlovarský kraj a okres Chomutov a byl prováděn na základě informací o dřívějším výskytu druhu, především prostřednictvím Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP 2024). Mapování dalších lokalit bylo prováděno na základě jejich polohy, tedy v oblasti výskytu druhu, a vhodného prostředí. Pro tyto účely byly využívány sekvence různě starých leteckých snímků krajiny dostupné na serveru Mapy.cz.

Mapování výskytu ropuchy krátkonohé bylo nejčastěji prováděno formou pochůzky. Při ní byla vyhledávána a kontrolována místa vhodná pro rozmnožování a prohledávány potenciální úkryty. Ve večerních hodinách nebo jindy za vhodného počasí pak také na základě hlasového projevu samců. Většina pochůzek byla vzhledem ke snaze získat přehled o celkové povaze lokality uskutečněna přes den. V některých případech byly na lokalitách prováděny kontroly opakovaně, a to především v případech, kdy se výskyt ropuchy krátkonohé nepodařilo prokázat, nebo nebyla zřejmá velikost místní populace. K častějšímu opakování kontrol docházelo i na místech ohrožovaných suchem, probíhajícími změnami režimu využívání a podobně. Pokud se na některé z mapovaných lokalit podařilo prokázat výskyt, respektive rozmnožování ropuchy krátkonohé, byl proveden orientační odhad velikosti její populace vztahený k počtu dospělých jedinců.

Jednotlivé lokality jsou v přehledu uváděny v pořadí dle kvadrátu standardně využívané sítě floristického i faunistického členění území střední Evropy (SLAVÍK 1971). Seřazeny jsou od severu k jihu a od západu k východu tak, aby byl v maximální možné míře respektován protáhlý

tvár studovaného území Podkrušnohorských pánví a aby lokality ležící ve vzájemné geografické blízkosti byly, pokud možno, uvedeny poblíž sebe. V záhlaví je u každé lokality uvedeno její pořadové číslo, které odpovídá číslu v mapách (viz obr. 1), dále je uvedeno číslo kvadrátu, katastrální území, v němž se lokalita nachází a její název. Název byl obvykle volen podle nejbližšího sídla, místního jména nebo vžitého označení. Pokud byla autorovi známa, byla použita jména lomů a pískoven používaná těžebními společnostmi. Za jménem následuje velmi stručná charakteristika lokality a přibližné souřadnice jejího středu ve formátu WGS 1984.

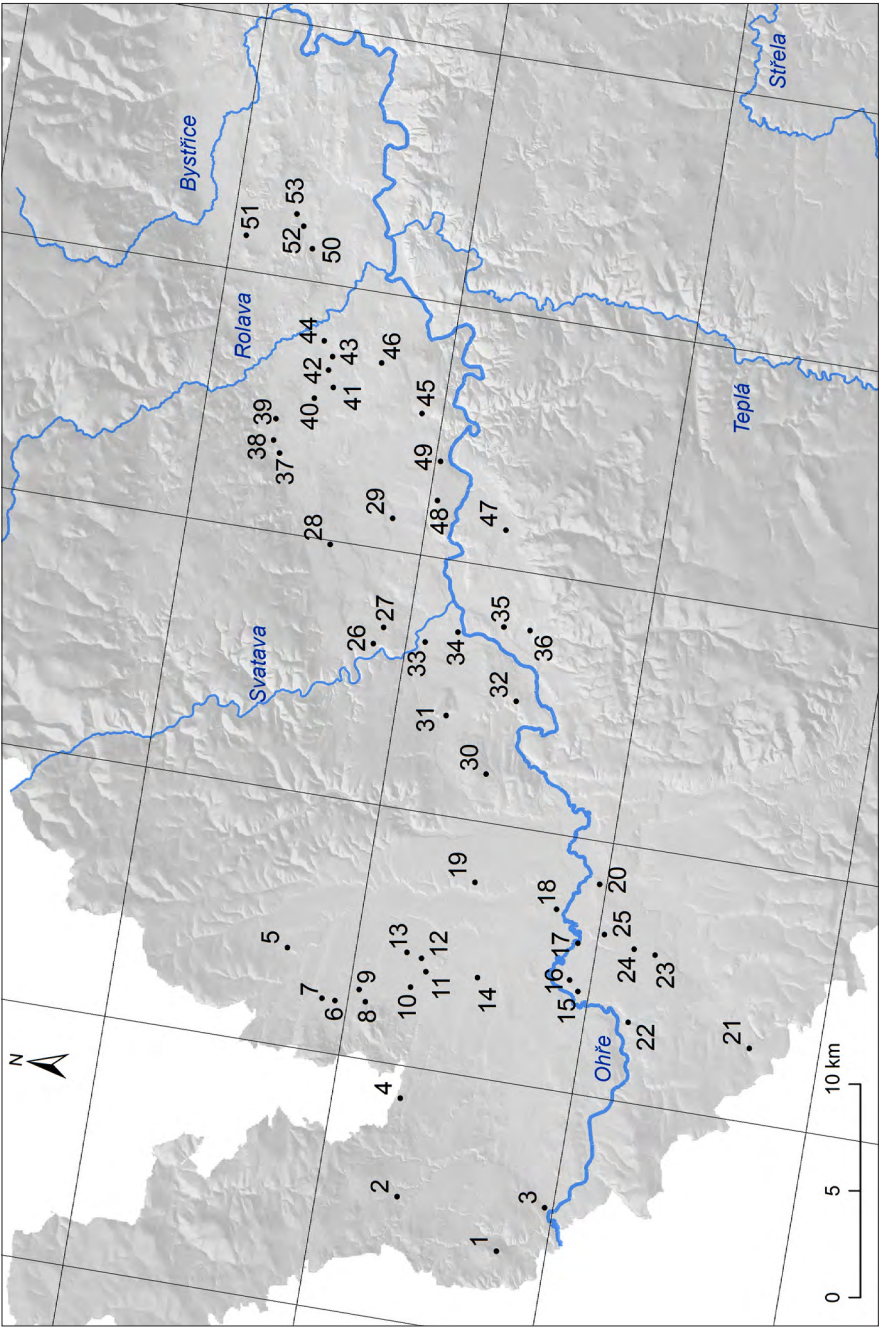
Níže je uveden podrobnější popis lokality a stručný přehled údajů o výskytu ropuchy krátkonohé na lokalitě. Tento přehled je pouze orientační s cílem představit výchozí stav poznatků o výskytu druhu na lokalitě před zahájením mapování. Důraz je proto kladen především na novější nálezy nebo nálezy z míst, kde je jen málo záznamů tohoto druhu. Dále následuje tabulka s přehledem a výsledky kontrol včetně osob, které šetření prováděly (sloupec označený zkratkou Lgt. = legit; autor je uváděn zkratkou JM). V závěru je zmíněn stav výskytu druhu na lokalitě, případně odhad jeho početnosti, regionální význam a poznámky k ochraně druhu na lokalitě. Odhad velikosti populace vyjadřuje především subjektivní názor autora vycházející ze vzájemného srovnání všech kontrolovaných lokalit, jejich meziročního vývoje a samozřejmě také údajů ostatních autorů.

VÝSLEDKY

V průběhu šesti sezón bylo provedeno přibližně 100 terénních šetření a navštíveno 54 lokalit (viz obr. 1), které se s výjimkou lokality Údlice nacházely v Karlovarském kraji. Výskyt ropuchy krátkonohé se podařilo jednoznačně prokázat na 23 lokalitách. Na sedmi lokalitách se výskyt druhu prokázat nepodařilo, ale uvádějí jej odsud jiní autoři, nebo se jedná místa, kde je výskyt ropuchy z nějakého důvodu nejistý nebo jen občasný (viz obr. 28). Na zbývajících 24 lokalitách nebyla přítomnost ropuchy krátkonohé zaznamenána (tab. 1).

Tab. 1: Přehled lokalit a zaznamenaný výsledek.

Výskyt ropuchy krátkonohé	Lokalita
prokázaný – pravděpodobně stálá populace	Dřenice, Erika, Jenišov, Jimlíkov I, Jiří, Karel, Medard – Antonínské mosty, Medard – Libík, Nová Ves I, Nová Ves II a III, Obilná, Osmóza, Pískový vrch, Silvestr – sever, Slapany, Smolnická výsypka, Smolnická výsypka – autokros, Velká podkrušnohorská výsypka, Velký Luh – lom, Velký Luh – pískovna, Velký Luh – plavárna, Vrbová, Vřesová
nejasný – v rámci tohoto mapování neprokázaný, dočasný výskyt, pouze náhodné záznamy	Dolní Dvory, Chvoječná, Jimlíkov IV a VI, Kocourek, Libá, Nové Sedlo, Pomezná
neprokázaný – druh se na lokalitě nepodařilo zaznamenat, nevyhovující prostředí	Čapí hnízdo, Dasnice, Cheb, Jimlíkov – sever, Jindřichov – jih, Jindřichov – sever, Lipná, Litovská výsypka, Lomnice, Loučky, Medard – severozápad, Michal, Milhostov, Mírová, Podlesí, Potočiště, Ruprechtov, Silvestr – jih, Soos, Suchá, Údlice, Vackov, Velký Luh – úpravna, Vojtanov

Obr. 1: Přehled lokalit navštívených v rámci mapování ropuchy krátkonohé v letech 2019 až 2024 (čísla v mapě odpovídají číslům, pod nimiž jsou lokality uvedeny v přehledu níže). Lokalita č. 54 Údlice (okr. Chomutov) není pro značnou odlehlost od zbytku kontrolovaných míst zobrazena.

Obr. 2: Rozsáhlé, ale mělké jezírko v centrální čedičového lomu Libá. Foto Jan Matějů, 30. 5. 2024.

KOMENTOVANÝ PŘEHLED LOKALIT

Lokalita 1:

5839, k. ú. Libá, **Libá**, čedičový lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1206589°N, 12.2235414°E

Lokalitu tvoří aktivní čedičový lom o rozloze více než 30 ha. Plocha lomu je rozčleněna do několika etází a je tvořena velmi pestrou mozaikou různých stádií sukcese vegetace od převažujících zcela holých čerstvě odtěžených míst a deponií až po plochy bylinnou a keřovou vegetací téměř kompletně zarostlé. Větší kaluže jsou v závislosti na počasí přítomny na obslužných cestách i jednotlivých etážích lomu, možností úkrytu je zde velké množství. V lomu je také několik trvalých vodních nádrží (obr. 2).

V době zahájení práce nebyly z lokality k dispozici žádné záznamy o výskytu ropuchy krátkonohé, až v průběhu sezóny 2021 se objevily dva záznamy. Jedná se o pozorování jednoho subadultního jedince ze dne 3. července a nález několika desítek živých a mrtvých pulců 1.

srpna (M. Brabec in NDOP 2024), dokladové fotografie pulců jsou dostupné na webu BioLib (záznam 51295, BioLib 2024).

Tab. 2: Přehled kontrol provedených na lokalitě Libá.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
2. 6. 2021	negativní	JM, J. Frouz	lokalita poskytuje vhodné prostředí pro výskyt ropuchy krátkonohé
30. 5. 2024	negativní	JM, B. Michalcová	v lomu rozsáhlé kaluže; lokalita se celkově jeví jako vhodné prostředí pro výskyt ropuchy krátkonohé

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Libá se nepodařilo prokázat. Na lokalitě byly ve vhodném období provedeny dvě velmi zevrubné kontroly (tab. 2) a v obou případech byl jejich výsledek negativní. V současnosti tedy lze vyloučit výskyt nějaké větší, početné populace ropuchy krátkonohé. Pokud se zde druh skutečně vyskytuje, viz zmíněné nálezy M. Brabce z roku 2021, půjde pravděpodobně o malou obtížně detekovatelnou populaci. Lom by proto měl být i nadále kontrolován. Zároveň, vzhledem k velké ploše vhodného biotopu a s ohledem na výskyt druhu v širším regionu, je na zvážení, zda se sem nepokusit ropuchu krátkonohou řízeně introdukovat.

Lokalita 2:

5839, k. ú. Lipná u Hazlova, **Lipná**, žulový lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1657572°N, 12.2480997°E

Lokalitu tvoří plocha aktivního žulového lomu o rozloze cca 4 ha. Přímo v lomu se nacházejí dvě menší vodní nádrže trvalého charakteru a sezónně zde vzniká velké množství různých velkých kaluží. Kameny různých velikostí a kamenné sutě skýtají obrovské množství možností úkrytu.

Po roce 2000 je k dispozici pouze jediný nález ropuchy krátkonohé, a to pozorování tří jedinců z 25. května 2010 (J. Mařík in NDOP 2024). Podle údajů V. Zavadila z druhé poloviny 80. a počátku 90. let minulého století se zde vyskytovaly i tisíce juvenilních jedinců (V. Zavadil, pers. comm.).

Tab. 3: Přehled kontrol provedených na lokalitě Lipná.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2020	negativní	JM, J. Brabec, L. Harmáčková	hojní pulci ropuchy obecné
28. 7. 2020	negativní	JM	ropucha obecná – mladé žabky, hojně
2. 6. 2021	negativní	JM, J. Frouz	zaznamenán výskyt pulců ropuchy obecné

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Lipná se nepodařilo prokázat. Lom však stále představuje vhodný biotop a s ohledem na dřívější výskyt druhu na lokalitě a přetrvávající výskyt druhu v širším regionu je na zvážení, zda se nepokusit sem ropuchu krátkonohou řízeně repatriovat.

Obr. 3: Pohled na poslední část bývalé pískovny Pomezna, která není zarostlá vegetací. V této části se pravidelně vytváří pouze jediná kaluž. Foto Jan Matějů, 15. 5. 2024.

Lokalita 3:

5839, k. ú. Pomezna, **Pomezna**, bývalá pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1034656°N, 12.2569347°E

Lokalitu tvoří plocha již nevyužívané pískovny o rozloze cca 4 ha. Výměra otevřených ploch je však výrazně menší, méně než 0,5 ha. Plocha pískovny je z větší části zarostlá lesní vegetací. Zbývají zde pouze dvě otevřené plochy z toho pouze jediná (cca 1500 m²) s nezapojenou vegetací. Kaluží a úkryty pro rozmnožování ropuch i úkryty zde není mnoho, v ploše bez zapojené vegetace bývá obvykle pouze jediná (obr. 3).

Lokalita patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring ropuchy krátkonohé, a proto je dosud k dispozici několik desítek záznamů o jejím výskytu, přičemž nejmladší záznam je z roku 2023 (NDOP 2024). Jedná se tedy o, na první pohled, dobře známou a batrachology často navštěvovanou lokalitu.

Tab. 4: Přehled kontrol provedených na lokalitě Pomezna.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2020	negativní	JM, J. Brabec, L. Harmáčková	kontrola během déle trvajících deštivých počasí
2. 6. 2021	negativní	JM	jen malé množství kaluží s vodou
28. 7. 2021	negativní	JM	díky vlhkému počasí zde byl dostatek kaluží
12. 7. 2022	negativní	JM	kontrola během déle trvajících deštivých počasí

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
19. 5. 2023	negativní	JM	kaluže vysychající
17. 7. 2023	negativní	JM	kaluže vyschlé, přestože před kontrolou několikrát pršelo
15. 5. 2024	negativní	JM	kaluže naplněny z poloviny až ze tří čtvrtin vodou
30. 5. 2024	negativní	JM, B. Michalcová	kaluže plné

Na lokalitě Pomezná bylo v rámci tohoto projektu provedeno v letech 2020 až 2024 celkem osm kontrol, zaznamenat výskyt ropuchy krátkonohé se ale ani v jednom případě nepodařilo. To je však ve zjevném nesouladu s daty dostupnými v Nálezové databázi ochrany přírody. Zde jsou uváděna data výskytu o druhu, řádově jednotlivých desítek jedinců, i v letech 2020 až 2023 (J. Mařík in NDOP 2024). Například ze dne 16. května 2023 je uváděno pozorování a poslech řádově nižších desítek dospělých jedinců, pozorování přibližně desítky subadultních jedinců a stejného počtu juvenilních jedinců, také byl zaznamenán výskyt vyšších desítek larev (J. Mařík in NDOP 2024). Při návštěvě provedené, v rámci této studie, o pouhé tři dny později se však výskyt ropuchy ani jejích larev zaznamenat nepodařilo!

Dle zjištění provedených v rámci této širší studie bohužel nelze považovat data z nálezové databáze za věrohodná. **Populace ropuchy krátkonohé na lokalitě Pomezná již pravděpodobně před několika lety zanikla.**

Lokalita 4:

5839, k. ú. Vojtanov, **Vojtanov**, bývalá pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1712000°N, 12.3122736°E

Lokalita o rozloze přibližně 3 ha zahrnuje plochu bývalé pískovny nebo deponie, jež byla aktivní někdy kolem roku 2005 (viz letecké snímky dostupné na Mapy.cz). V době kontroly však bylo místo již z velké části zarostlé, především borovicí lesní. Otevřených míst bez vegetace zde zbývalo jen velmi malé množství.

Z lokality není k dispozici žádný dřívější záznam o výskytu ropuchy krátkonohé (NDOP 2024).

Tab. 5: Přehled kontrol provedených na lokalitě Vojtanov.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
28. 7. 2020	negativní	JM	lokalita suchá, téměř bez vhodných biotopů

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Vojtanov se nepodařilo prokázat. Lokalita je značně zarostlá vegetací a není zde vhodné prostředí pro výskyt ropuchy krátkonohé.

Lokalita 5:

5740, k. ú. Vackov, **Vackov**, lom na keramické jíly, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2286300°N, 12.3979150°E

Lokalitu tvoří několik propojených jam a deponií lomu na keramické jíly o celkové rozloze více než 35 ha. Je zde pestrá mozaika vegetace od zcela zapojených lesných porostů, zrašeliněných vodních nádrží až po rozlehlé čerstvě obnažené plochy minerálních substrátů. Spíše

než kaluže převažují větší trvalé vodní nádrže. Předměty, které by mohly žábám sloužit jako úkryt, jsou vzácné.

Údaje o výskytu ropuchy krátkonohé v této lokalitě jsou pouze z června roku 1993, kdy zde byli zaznamenáni jak dospělí jedinci ropuchy, tak i její vývojová stádia (MORAVEC 1994; V. Zavadil in NDOP 2024).

Tab. 6: Přehled kontrol provedených na lokalitě Vackov.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
27. 5. 2020	negativní	JM	
28. 7. 2020	negativní	JM, S. Wieser	
24. 5. 2021	negativní	JM, J. Frouz, S. Wieser	lokalita se celkově jeví jako ideální prostředí pro výskyt ropuchy krátkonohé

V rámci mapování lokality Vackov se přítomnost ropuchy krátkonohé prokázat nepodařilo. Lom však představuje vhodný biotop a s ohledem na výskyt druhu v regionu by bylo vhodné alespoň jednou za čas lokalitu zkontrolovat. Případně, s přihlédnutím k historickému výskytu, by stála za úvahu i řízená repatriace ropuchy na tuto lokalitu.

Lokalita 6:

5740, k. ú. Velký Luh, Velký Luh – plavírna, areál plavírny a třídicírný písku, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2051289°N, 12.3686011°E

Areál plavírny písku má rozlohu přibližně 11 ha. Skládá se ze dvou rozlehlých odkalovacích nádrží, třídicírný písku a postupně zarůstající technické plochy severozápadně od nádrží. Celkově jde o pestrout mozaiku nezapojených i zarostlých ploch s dostatkem různě velkých kaluží (obr. 4). Kameny či jiné předměty, které mohou sloužit ropuchám jako úkryt, zde nejsou časté. Lokalita se nachází v sousedství pískovny Velký Luh, od které je oddělena silnicí Velký Luh – Plesná.

Lokalita Velký Luh patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring ropuchy krátkonohé, a proto je dosud k dispozici několik desítek záznamů o jejím výskytu (NDOP 2024). Není však jasné, zda se nejedná o chybnou lokalizaci údajů vztahujících se k ploše blízké pískovny (viz níže).

Tab. 7: Přehled kontrol provedených na lokalitě Velký Luh – plavírna.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
23. 6. 2020	nalezeny 2 kaluže s tisíci pulců (v obou případech dvou velikostních kohort) původem z max. 10 snůšek	JM	

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Velký Luh – plavírna se podařilo prokázat. Velikost zdejší populace, která téměř jistě komunikuje s populací v blízké pískovně, **by snad mohla dosahovat jedné až dvou desítek dospělých jedinců.** Podle Víta Zavadila (V. Zavadil, pers. comm.) se zde dříve vyskytovaly přinejmenším nižší desítky jedinců. Okrajové části lokality v současnosti značně zarůstají náletovými dřevinami a vhodný biotop ropuchy krátkonohé se výrazně zmenšuje. Bylo by tedy nanejvýš vhodné zde v co možná nejkratší době zavést opatření na její podporu.

Obr. 4: Kaluže s pulci ropuchy krátkonohé na západním okraji areálu plavírný písku Velký Luh. Foto Jan Matějů, 23. 6. 2020.

Lokalita 7:

5740, k. ú. Velký Luh, **Velký Luh – pískovna**, pískovna s vnitřní výsypkou, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2108831°N, 12.3686978°E

Lokalitu tvoří plocha aktivní pískovny s vnitřní výsypkou o rozloze více než 15 ha. Plocha pískovny je jen málo zarostlá vegetací. Kaluže vhodné pro rozmnožování ropuch jsou zde celkem časté, předměty, které mohou ropuchám sloužit jako úkryt, jsou vzácnější.

Lokalita Velký Luh patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring ropuchy krátkonohé, a proto je dosud k dispozici několik desítek záznamů o jejím výskytu, přičemž nejmladší jsou z roku 2023, kdy zde byl zaznamenán hojný výskyt pulců (P. Jaška in NDOP 2024). Jedná se tedy o dobře známou a batrachology často navštěvovanou lokalitu. V rámci této práce byly provedeny jen dvě namátkové kontroly lokality.

Tab. 8: Přehled kontrol provedených na lokalitě Velký Luh – pískovna.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
27. 5. 2020	negativní	JM	pouze minimum kaluží s vodou
3. 6. 2020	nalezeny nejméně 3 rozsáhlé kaluže s tisíci pulců	JM	velké množství kaluží

Především na základě dostupných údajů (NDOP 2024) lze velikost populace ropuchy krátkonohé na lokalitě Velký Luh – pískovna odhadnout přinejmenším na vyšší desítky dospělých jedinců. Patří tedy mezi největší populace druhu v Chebské pánvi a populace nadregionálního významu. Nadále by měla být sledována a v případě potřeby by měla být zajištěna její aktivní ochrana.

Lokalita 8:

5840, k. ú. Skalná, **Velký Luh – úpravna**, plocha deponie za úpravnou kaolínu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1923800°N, 12.3710011°E

Přibližně 2 ha velká plocha, zahrnující deponii surovin a záchytnou vodní nádrž, v severní části úpravný kaolinu firmy Sedlecký kaolín a.s. Lokalita není příliš velká a v době kontroly zde bylo značné množství ploch s čerstvě navršeným substrátem. Kaluží zde bylo jen minimum.

Výskyt ropuchy krátkonohé zde nebyl nikdy dříve zaznamenán, místo se však nachází v blízkosti několika lokalit s prokázaným výskytem druhu.

Tab. 9: Přehled kontrol provedených na lokalitě Velký Luh – úpravna.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
24. 5. 2021	negativní	JM, J. Frouz, S. Wieser	na lokalitě pouze tři menší kaluže a větší retenční nádrž s kamenným záhozem po celém obvodu

V rámci průzkumu se přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Velký Luh – úpravna prokázat nepodařilo. Lokalita, byť malá, by však mohla skýtat pro výskyt ropuchy krátkonohé vhodné podmínky a druh by se zde mohl v budoucnu objevit a bylo by proto vhodné ji i nadále příležitostně kontrolovat.

Lokalita 9:

5840, k. ú. Velký Luh a Skalná, **Velký Luh – lom**, kaolinový a bentonitový lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1959681°N 12.3783317°E

Areál lomu tvoří několik propojených jam a deponií lomu na kaolin a bentonit o celkové rozloze více než 25 ha. Je zde pestrá mozaika vegetace, od porostů náletových dřevin a rudérálních porostů, až po rozlehlé plochy bez vegetace. Nacházejí se zde jak kaluže, tak i trvalé vodní nádrže. Předměty, které by mohly obojživelníkům sloužit alespoň jako dočasný úkryt, jsou na ploše vzácné.

Z lokality dosud nepocházejí žádné záznamy o výskytu ropuchy krátkonohé. Pravděpodobně zde dosud nebyl prováděn zoologický průzkum, neboť lom byl otevřen v roce 2010. Místo se však nachází v blízkosti lokality Velký Luh – pískovna, kde se druh hojně vyskytuje.

Tab. 10: Přehled kontrol provedených na lokalitě Velký Luh – lom.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
24. 5. 2021	nalezena 1 kaluž s tisíci pulci z několika málo snůšek a 1 kaluž s vyššími tisíci pulců z většího množství snůšek	JM, J. Frouz, S. Wieser	díky vlhkému počasí je na lokalitě velké množství kaluží

V rámci této práce se na lokalitě Velký Luh – lom poprvé podařilo doložit výskyt ropuchy krátkonohé. Přestože je k dispozici pouze výsledek jediného šetření lze odhadnout, že by populace ropuchy mohla čítat **desítky dospělých jedinců**. S ohledem na velkou rozlohu lokality a dlouhodobou perspektivu těžby se její zdejší výskyt jednoznačně řadí mezi regionálně velmi významné. Je nezbytné ji nadále monitorovat a v případě potřeby také zajistit její aktivní ochranu. Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Velký Luh – lom je zároveň dokladem, že v oblasti stále dochází k přirozené disperzi ropuchy krátkonohé a osidlování nových vhodných stanovišť.

Obr. 5: Příkop s mírně protékající vodou u cesty vedoucí napříč areálem bývalého lomu a výsypky Karel u Skalné, v němž byl zaznamenán výskyt pulců ropuchy krátkonohé. Foto Jan Matějů, 23. 6. 2020.

Lokalita 10:

5840, k. ú. Skalná, **Karel**, bývalý lom na keramické suroviny a výsypka, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1746350°N, 12.3854081°E

Východní část bývalého lomu na keramické suroviny, respektive výsypky o rozloze přibližně 12 ha. Plocha je tvořena mozaikou náletové vegetace a vysázených stromů, místy vysokých již přes 2 m, a otevřených plošek přibližně v poměru jedna až dva ku jedné. V době kontroly nebyly na ploše výsypky nalezeny žádné kaluže, jediná voda byla v příkopu cesty na jejím jižním okraji (obr. 5).

Z lokality není k dispozici žádný konkrétní záznam o výskytu ropuchy krátkonohé. Pouze blíže nelokalizované záznamy z 80. lez minulého století (ŘEPA 1992) a obecný záznam z roku 1993, lokalizovaná jako Skalná (V. Zavadil in NDOP 2024). V. Zavadil (pers. comm.) zmiňuje, že na přelomu 80. a 90. let minulého století se v lomech v okolí Skalné vyskytovala ropucha krátkonohá hojně.

Tab. 11: Přehled kontrol provedených na lokalitě Karel.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
23. 6. 2020	stovky pulců a desítky juv. žabek pravděpodobně z různých snůšek	JM	výskyt v mírně protékající vodě v příkopu u cesty

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Karel byl poprvé jednoznačně doložen v rámci tohoto mapování. Místní populace však nebude příliš početná, nejspíše ne více než jedna desítka dospělých jedinců. Není zde dostatek míst k rozmnožování a vhodný habitat. Pro zachování populace ropuchy je nutné zde v co možná nejkratší době zavést podpůrná opatření spočívající v likvidaci náletové vegetace, stržení drnu a budování menších tůní.

Lokalita 11:

5840, k. ú. Suchá u Skalné, **Suchá**, bývalý lom na keramické suroviny a výsypka, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1692586°N, 12.3971406°E

Plocha bývalého lomu na keramické suroviny o rozloze přibližně 6,5 ha. V centrální části bývalé těžební jámy je několik větších trvalých vodních nádrží osídlených zelenými skokany. Zbylá plocha je, respektive v době kontroly byla značně zarostlá vegetací, místy až lesního charakteru. V místě dochází k expanzi lupiny mnoholisté. Otevřených ploch s nezapojeným drnem je minimum a jejich rozloha je malá.

Z lokality jsou k dispozici dva dřívější záznamy, v obou případech hojného, výskytu ropuchy krátkonohé a to z 16. června 2007 a 22. května 2010 (J. Maštera a J. Dvořák in NDOP 2024).

Tab. 12: Přehled kontrol provedených na lokalitě Suchá.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
23. 6. 2020	negativní	JM	lokalita téměř bez otevřených míst, vodní nádrže větší a trvalé

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Suchá se nepodařilo zaznamenat. Během kontroly provedené v roce 2020 se ropuchu nepodařilo nalézt. Podmínky pro její výskyt nebyly vhodné, chyběl zde odpovídající habitat v dostatečné rozloze. Výskyt druhu však byl v této době zaznamenán v navazujících plochách lomů východně a severovýchodně od lokality (viz lokalita Nová Ves I). Vzhledem k tomu, že na lokalitě Suchá byl novými terénními pracemi z části opět obnoven vhodný habitat (viz letecké snímky dostupné na serveru Mapy.cz), by měla být lokalita i nadále příležitostně kontrolována.

Lokalita 12:

5840, k. ú. Nová Ves u Křižovatky a Suchá u Skalné, **Nová Ves I**,¹ bývalý lom na keramické suroviny a výsypka, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1720858°N, 12.4053208°E

Lokalitu tvoří otevřená plocha bývalého lomu na keramické suroviny o rozloze cca 28 ha pouze s minimem zapojené vegetace. Západní část byla v době kontroly již několik let bez zásahů, východní část slouží jako výsypka pro materiál ze sousedních lomů. Kaluže různých velikostí byly na lokalitě poměrně časté, předměty, které by mohly ropuchám sloužit jako úkryt, zde téměř chyběly (obr. 6).

Z lokality je k dispozici pouze jeden dřívější záznam o výskytu ropuchy krátkonohé, a to z 10. června 2010, kdy zde byly pozorovány celkově stovky pulců i mladých, subadultních i dospělých jedinců (J. Matějů a V. Melichar in NDOP 2024). Nálezy J. Maštery a J. Dvořáka (viz výše) se dle názvu lokality a prostorové lokalizace spíše vztahují k lokalitě Suchá.

Tab. 13: Přehled kontrol provedených na lokalitě Nová Ves I.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
23. 6. 2020	pozorovány tisíce pulců dvou velikostních kohort v několika kalužích – v západní části; 3 dospělí jedinci v úkrytech	JM	

¹ Lokalita se v určitém pojetí může z části překrývat s lokalitou Suchá – viz některé nálezy zmiňované v textu. V této práci je však, s ohledem na kontinuitu prostředí, k lokalitě Nová Ves I řazena i část deponie zasahující do východního okraje bývalé jámy Suchá.

Obr. 6: Pohled na mělké kaluže s pulci ropuchy krátkonohé na západním okraji bývalého lomu – současné výsypky Nová Ves I. Foto Jan Matějů, 23. 6. 2020.

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Nová Ves I se podařilo prokázat. Její zdejší populace by snad mohla čítat pár desítek dospělých jedinců. Avšak, s ohledem na malé množství dostupných údajů je tento odhad velmi nejistý. Dle situace zachycené na aktuálních leteckých snímcích (viz Mapy.cz) zde dochází k intenzivnímu ukládání materiálu ze sousedních lomů a povrch lokality je zarovnáván a rekultivován. Je tedy nutné co nejdříve zkontrolovat stav místní populace ropuchy krátkonohé a zajistit její aktivní ochranu.

Lokalita 13:

5840, k. ú. Nová Ves u Křižovatky, Suchá u Skalně a Skalná, **Nová Ves II a III**, aktivní lomy na keramické suroviny, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1785000°N, 12.4076919°E

Lokalitu tvoří dvě na sebe navazující těžební jámy lomu na keramické suroviny o celkové rozloze více než 85 ha; jáma Nová Ves III vznikla až po roce 2018. Prostředí lomů je pouze s minimem zapojené vegetace, kaluže různých velikostí jsou na lokalitě poměrně časté, jak na dně lomu, tak i na vyšších etážích. Předměty, které by mohly ropuchám sloužit jako úkryt, jsou vzácné.

Z lokality nejsou po roce 2000 žádné záznamy o výskytu ropuchy krátkonohé, k dispozici jsou pouze údaje z 1. května 1992 a 20. května 1993, které dokládají hojný výskyt druhu v jámě Nová Ves II (V. Zavadil in NDOP 2024).

Tab. 14: Přehled kontrol provedených na lokalitě Nová Ves II a III.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
23. 6. 2020	negativní	JM	značný provoz techniky – prohledána pouze jáma NV III a jihozápadní okraj jámy NV II
28. 7. 2020	nalezeny 3 kaluže se stovkami až tisíci pulců; pozorovány vyšší desítky juvenilních jedinců	JM	prohledán pouze východní svah a část dna jámy NV II

Na lokalitě Nová Ves II a III podařilo zaznamenat tisíce larev a desítky juvenilních jedinců ropuchy krátkonohé. Velikost její populace by, s ohledem na značnou rozlohu lokality a dřívější nálezy, mohla dosahovat vyšších desítek dospělých jedinců. Takovou populaci lze považovat za regionálně velmi významnou. Měla by být nadále sledována a do budoucna. Managementová opatření na její podporu však nejsou v současné době nutná.

Lokalita 14:

5840, k. ú. Vonšov, **Soos**, kolejistiště, ruderalní plochy a polní cesty v okolí nádraží osady Hájek, odhalené plochy křemelinového štítu v NPR Soos, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1475253°N, 12.3987239°E

Kontroly lokality Soos v rámci mapování výskytu ropuchy krátkonohé v severozápadních Čechách byly zaměřeny na oblast kolem trati a železničního nádraží v osadě Hájek, okolí cesty do osady Kateřina a otevřené plochy křemelinového štítu poblíž naučné stezky v NPR Soos. S výjimkou oblasti křemelinového štítu však bylo zaznamenáno jen minimum ploch s vhodným prostředím pro výskyt. Kaluže byly přítomny pouze na úseku lesní cesty u zatáčky úzkokolejné dráhy.

Ropucha krátkonohá byla z této lokality uváděna dlouhodobě (ŘEPA 1992, MORAVEC 1994), nicméně poslední záznamy o jejím výskytu pochází z roku 2013, kdy zde bylo 29. dubna zaznamenáno několik desítek jedinců v rákosinách NPR Soos kolem náspu bývalé železnice (J. Mařík in NDOP 2024). Dne 15. května téhož roku byl zaznamenán hlasový projev jednoho jedince v bývalém areálu na zpracování rašeliny (P. Tájková in NDOP 2024). Přestože se jedná o lokalitu přírodovědci často navštěvovanou, nejsou k dispozici žádné novější záznamy o výskytu druhu.

Tab. 15: Přehled kontrol provedených na lokalitě Soos.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
27. 5. 2020	negativní	JM, S. Wieser	vše suché
3. 6. 2020	negativní	JM, V. Melichar	noční kontrola křemelinového štítu a cesty do osady Kateřina
28. 7. 2020	negativní	JM	
13. 6. 2023	negativní	JM, K. Matějů	noční kontrola – poslech

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Soos se nepodařilo prokázat. Existence místní populace, s ohledem na nevyhovující podmínky prostředí a dlouhou dobu uplynulou od posledního záznamu, je nejistá. Vzhledem k výskytu druhu v širším okolí by bylo vhodné lokalitu alespoň příležitostně kontrolovat.

Obr. 7: Kaluže na východním okraji lokality Jindřichov – sever. Foto Jan Matějů, 2. 6. 2021.

Lokalita 15:

5840, k. ú. Jindřichov u Tršnic, **Jindřichov – jih**, skládka inertního odpadu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1047503°N, 12.4005183°E

Lokalitu tvoří malá plocha, o rozloze přibližně 2 ha, skládky inertních odpadů – zemina, stavební suť, kámen. Lokalita byla v době kontroly ve své centrální části jen málo zarostlá, po obvodu plochy však s ruderalní vegetací a na hranici pozemku i s několika roztroušenými keři a stromy. Změny reliéfu, vršení a rozhrnování nového materiálu na ploše, jsou nejspíš poměrně časté.

Z Jindřichova, nejspíš však ne přímo z této dílčí plochy, ale nedaleké severní části (viz níže), jsou k dispozici dva historické záznamy o výskytu ropuchy krátkonohé. Záznam hlasových projevů několika samců 17. června 1984 (TĚŤÁL 1985) a nález 15 dospělých jedinců 29. července 1993 (J. Mařík a V. Zavádil in NDOP 2024). Jedná se tedy o záznamy z doby, kdy zde byla v provozu pískovna.

Obr. 8: Jedna z mnoha mělkých kaluží v zaplaveném poli u Chvoječné, které bylo v tomto roce ponecháno ladem.
Foto Jan Matějů, 2. 6. 2021.

Tab. 16: Přehled kontrol provedených na lokalitě Jindřichov – jih.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
2. 6. 2021	negativní	JM, J. Frouz	pouze několik středně velkých kaluží

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Jindřichov – jih se nepodařilo prokázat. Prostředí na lokalitě se nejvíce jeví jako vhodné pro možnou existenci populace tohoto druhu.

Lokalita 16:

5840, k. ú. Chocovice, **Jindřichov – sever**, skládka inertního odpadu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1088650°N, 12.4071489°E

Jedná se o skládku inertních materiálů a čistírenských kalů o výměře přes 8 ha. Lokalita je jen s minimem vegetace. Změny reliéfu, vršení a rozhrnování nového materiálu na ploše, jsou zde velmi časté (obr. 7). Na jihovýchodním okraji lokality jsou v porostech náletových dřevin dvě menší vodní nádrže.

Z lokality jsou k dispozici dva historické záznamy o výskytu ropuchy krátkonohé z let 1984 a 1993 (viz Jindřichov jih), tj. z doby, kdy zde byla pískovna.

Tab. 17: Přehled kontrol provedených na lokalitě Jindřichov – sever.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
2. 6. 2021	negativní	JM, J. Frouz	několik větších i menších kaluží bez vegetace
6. 8. 2021	negativní	JM	velké množství rozsáhlých kaluží po předchozích deštích
25. 5. 2022	negativní	JM	lokalita kompletně suchá
12. 7. 2022	negativní	JM	pouze několik velmi mělkých kaluží po nedávném dešti

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Jindřichov – sever se nepodařilo prokázat. S ohledem na velmi rychlou dynamiku prostředí a místy silně znečištěnou páchnoucí vodu s výluhy z čistírenských kalů se plocha deponie nejeví být pro výskyt tohoto druhu příliš vhodná.

Lokalita 17:

5840, k. ú. Chvoječná, **Chvoječná**, polní mokřad, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1080736°N, 12.4318144°E

Jedná se o poměrně rozsáhlou plochu, minimálně jednotky ha, orné půdy v nivě Ohře, která bývá v některých letech z důvodu podmáčení ponechána ladem. Na lokalitě se vyskytují kaluže a hlubší deprese – koleje po zemědělské technice, které jsou zaplavené vodou (obr. 8). Pole zároveň protíná i několik odvodňovacích, trvale zaplavených kanálů.

Lokalita leží přibližně 1,6 km jihozápadně od populace ropuchy krátkonohé v pískovně Vrbová. Z tohoto polního mokřadu je k dispozici prozatím jediný údaj o výskytu druhu – 8. května 2021 zde byl zaznamenán hlasový projev přibližně deseti samců (V. Melichar in NDOP 2024). Na základě tohoto nálezu byly provedeny kontroly lokality.

Tab. 18: Přehled kontrol provedených na lokalitě Chvoječná.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
2. 6. 2021	negativní	JM	mnoho rozlehlých, řádově stovky až tisíce m2, mělkých louží
25. 5. 2022	negativní	JM	pouze několik velmi malých, řádově jednotlivé dm2, čerstvých kaluží
12. 7. 2022	negativní	JM	zcela suché

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Chvoječná se nepodařilo zaznamenat. S ohledem na charakter lokality a výše uvedený nález V. Melichara lze předpokládat, že se zde nevyskytuje trvalá populace druhu a že ropuchy využívají lokalitu jen občasně. Zaznamenaný výskyt druhu na této lokalitě nicméně poukazuje na skutečnost, že v oblasti dosud dochází k přirozené disperzi a migraci ropuchy krátkonohé. Lokalita by proto měla být i nadále příležitostně kontrolována.

Lokalita 18:

5840, k. ú. Vrbová, **Vrbová**, pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1191942°N, 12.4514806°E

Lokalitu tvoří plocha extenzivněji využívané pískovny o rozloze cca 11 ha. Na jižním a východním obvodu pískovny se nachází několik větších vodních nádrží vzniklých po těžbě. Plocha pískovny je tvořena velmi pestrout mozaikou různých stádií sukcese vegetace od zcela holých čerstvě odtěžených míst až po bylinnou a keřovou vegetací téměř kompletně zarostlé plochy. Kaluže i předměty, které mohou ropuchám sloužit jako úkryt, jsou zde poměrně časté.

Z lokality jsou po roce 2000 k dispozici pouze dva záznamy o výskytu ropuchy krátkonohé. Nález 16 dospělých jedinců, juvenilních jedinců a pulců z 19. června 2007 (J. Matějů a V. Melichar in NDOP 2024) a pozorování 9 dospělých jedinců 26. srpna 2009 (V. Melichar in NDOP 2024).

Tab. 19: Přehled kontrol provedených na lokalitě Vrbová.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
15. 5. 2020	nalezeno cca 20 snůšek	JM, S. Wieser	na celé lokalitě nalezeny pouze dvě nevelké kaluže, minimum úkrytů
10. 6. 2020	pozorovány stovky pulců, zaznamenáno volání 5 až 7 samců	JM, J. Brabec, L. Harmáčková	kontrola přes den za deště
21. 4. 2022	cca 50 subadultních jedinců, 3 mrtví jedinci a 10 snůšek	M. Vodrážková	viz NDOP (2024)
25. 5. 2022	nalezen 1 subadultní jedinec, 6 snůšek a několik tisíc pulců ve dvou kalužích – v každé pulci odhadem z 3 až 5 snůšek	JM	pěkné
22. 9. 2023	mrtví pulci přibližně v 5 vyschlých kalužích – původem přinejmenším z 5 a více snůšek, nižší desítky čerstvě metamorfovaných žabek	JM	těžba téměř neprobíhá a pískovna zarůstá; na některých místech by již bylo třeba redukovat vegetaci; náhodná kontrola
26. 9. 2023	nalezení 3 subadultní jedinci v úkrytu	JM, A. Fornůsková	náhodná kontrola
15. 5. 2024	nalezeny 4 kaluže s pulci – odhadem min. ze 4 max. až z 10 snůšek; 1 vyschlá kaluž s mrtvými pulci	JM	většina kaluží zaplněna z poloviny vodou
12. 6. 2024	nalezeno 6 kaluží s živými pulci – asi jen 6 snůšek; 4 vyschlé kaluže s mrtvými pulci – uhynuly asi méně než 4 snůšky (díle části kaluží)	JM, S. Wieser	asi jen třetina kaluží s vodou, zaplněné ze třetiny až poloviny
2. 9. 2024	nalezena 1 vyschlá kaluž s mrtvými pulci asi z jedné snůšky	JM, J. Hronková, B. Michalčová	kaluže kompletně vyschlé

Obr. 9: Kaluže na horní etáži u východního okraje pískovny Milhostov. Foto Jan Matějů, 12. 6. 2024.

Množství nálezů zaznamenaných v letech 2020 až 2024 na lokalitě Vrbová nasvědčuje výskytu populace ropuchy krátkonohé čítající přinejmenším nižší desítky dospělých jedinců. Takovou populaci lze považovat za regionálně významnou, měla by být nadále sledována a do budoucna by měla být zajištěna její aktivní ochrana. Lokalita by měla být pravidelně kontrolována, a pokud zde nebude pokračovat těžba, bude nutné co nejdříve zajistit údržbu kaluží a ploch bez vegetace.

Lokalita 19:

5840, k. ú. Milhostov, **Milhostov**, pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1550539°N, 12.4602992°E

Jedná se o otevřenou plochu aktivní pískovny o rozloze cca 14 ha. V centru pískovny a na jejím západním okraji se nachází dvě a na severním jedna větší vodní nádrž – zásobárny technologické vody. Větší i menší kaluže byly v termínech kontrol na lokalitě, jak v těžebně, tak i v přilehlé ploše deponií, velmi časté (obr. 9). Kameny, zbytky dřev nebo další předměty, které mohou ropuchám sloužit jako úkryt, se v ploše pískovny vyskytovaly velmi vzácně.

Z pískovny není k dispozici žádný dřívější nález ropuchy krátkonohé. Nejbližše byl výskyt druhu prokázán Vitem Zavadilem, který 26. 7. 1993 našel jednoho juvenilního jedince u rybníka nedaleko kostela v Milhostově (NDOP 2024).

Tab. 20: Přehled kontrol provedených na lokalitě Milhostov.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
15. 5. 2020	negativní	JM, S. Wieser	
12. 6. 2024	negativní	JM, S. Wieser	

Obr. 10: Pohled na lomovou stěnu na západním okraji areálu čedičového lomu Slapany, v popředí kaluž s pulci ropuchy krátkonohé. Foto Jan Matějů, 20. 5. 2024

Výskyt ropuchy krátkonohé se na lokalitě Milhostov nepodařilo prokázat. Pískovna však představuje vhodný biotop a s ohledem na výskyt druhu v regionu je na zvážení, zda se nepokusit sem ropuchu krátkonohou řízeně introdukovat.

Lokalita 20:

5840, k. ú. Obilná, **Obilná**, pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1029903°N, 12.4723217°E

Lokalitu tvoří plocha velmi extenzivně využívané pískovny o rozloze cca 4 ha, tato výměra je vztažená k ploše s odpovídajícím habitatem, a cca 350 m dlouhý úsek nezpevněné přístupové cesty. Najdeme zde velmi pestrhou mozaikou různých stádií sukcese vegetace od zcela holých čerstvě odtěžených míst po téměř kompletně zarostlé plochy s lesní vegetací. Kaluže vhodné pro rozmnožování ropuch jsou tu celkem časté, předměty, které mohou ropuchám sloužit jako úkryt, nikoli.

Lokalita patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring ropuchy krátkonohé, a proto je dosud k dispozici několik desítek záznamů o jejím výskytu, přičemž nejmladší záznamy jsou

z května 2023 (NDOP 2024). Jedná se tedy o dobře známou, batrachology často navštěvovanou lokalitu, proto byla v rámci této práce provedena jen jedna namátková kontrola lokality.

Tab. 21: Přehled kontrol provedených na lokalitě Obilná.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2020	cca 30 až 40 snůšek a 5 až 7 kaluží s jednotlivými tisíci pulců	JM, J. Brabec, L. Harmáčková	kontrola během déle trvajícího deštivého počasí

Výsledek kontroly se shodoval s údaji dostupnými v nálezové databázi, které tuto populaci charakterizují jakou „silnou a stabilní“ (J. Mařík in NDOP 2024). **Populace ropuchy krátkonohé na lokalitě Obilná pravděpodobně čítá vyšší desítky nebo spíše až jednotlivé stovky dospělých jedinců.** Patří tedy mezi největší populace v Chebské pánvi a populace nadregionálního významu. I nadále by měla být sledována a měla by být zajištěna její aktivní ochrana.

Lokalita 21:

5940, k. ú. Háje u Chebu, **Slapany**, čedičový lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.0294386°N, 12.3820706°E

Lokalitu tvoří plocha aktivního čedičového lomu o rozloze cca 10 ha. V severovýchodní částečně rekultivované části lomu se nachází tři trvalé vodní nádrže (dvě technické a jedna přírodního charakteru). Zbýlá plocha lomu je tvořena velmi pestrout mozaikou různých stádií sukcese vegetace od převažujících zcela holých čerstvě odtěžených míst až po bylinnou a keřovou vegetaci téměř kompletně zarostlé plochy. Kaluže jsou přítomny především na obslužných cestách lomu, možností úkrytu je zde velké množství (obr. 10).

Po roce 2000 je z lokality Slapany k dispozici pouze záznam dospělé samice ropuchy krátkonohé z 16. května 2010 (J. Mařík in NDOP 2024).

Tab. 22: Přehled kontrol provedených na lokalitě Slapany.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
3. 6. 2020	nalezeny kaluže s živými pulci z asi 5 snůšek a vyschlé kaluže s mrtvými pulci také z přibližně 5 snůšek; 1 dospělý jedinec	JM, V. Melichar	kontrola probíhala za soumraku
20. 5. 2024	nalezeny 4 kaluže s pulci odhadem minimálně ze 7 snůšek (pulci 2 až 3 velikostních kohort v jedné kaluži); 1 vyschlá kaluž s mrtvými pulci asi z jedné snůšky; 2 dospělí jedinci nejspíš samice	JM, B. Michalcová	kontrola probíhala za soumraku

Na lokalitě Slapany přetrvává menší populace ropuchy krátkonohé, která pravděpodobně čítá jen několik desítek dospělých jedinců. Jde o poměrně izolovanou lokalitu na jihu Chebské pánve, která je od ostatních oddělena tokem Ohře a Odavy. Přestože se jedná o menší populaci, mělo by její zachování být mezi prioritami péče o ropuchu krátkonohou na Chebsku. Populaci je nutné nadále monitorovat a v případě potřeby zajistit její aktivní ochranu.

Lokalita 22:

5940, k. ú. Cheb, **Cheb**, deponie inertního odpadu a ruderalní plocha se zbytky motokrosových drah, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.0815922°N, 12.3860881°E

Obr. 11: Při obou návštěvách provedených v sezóně 2022 byl mokřad u Dolních Dvůrů kompletně vyschlý. Stav při druhé kontrole 12. 7. 2022. Foto Jan Matějů, 12. 7. 2022.

Jedná se o plochu o rozloze cca 3,5 ha, která zahrnuje zarůstající motokrosové dráhy v louce a řídkém lesním porostu a přiléhající plochu deponie především drčené stavební suti a dalších inertních materiálů severovýchodně od železničního nádraží v Chebu.

Z lokality, části deponie, je k dispozici jediný záznam o výskytu ropuchy krátkonohé, a to nález dvou pulců ze 14. září 2011 (L. Dvořák in NDOP 2024).

Tab. 23: Přehled kontrol provedených na lokalitě Cheb.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
3. 6. 2020	negativní	JM, V. Melichar	lokalita suchá téměř bez kaluží

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Cheb se nepodařilo prokázat. Občasný výskyt druhu na lokalitě, s ohledem na jeho rozšíření v okolí, nelze vyloučit. Momentální stav prostředí však není příliš vhodný pro trvalou existenci populace ropuchy krátkonohé.

Lokalita 23:

5940, k. ú. Dřenice u Chebu, **Dřenice**, pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.0750689°N, 12.4324900°E

Lokalitu tvoří plocha velké aktivní pískovny o rozloze více než 95 ha (včetně některých vnitřních rekultivovaných ploch). Na jihovýchodním okraji se nachází větší vodní nádrž a východní část pískovny je již z části zemědělsky rekultivována. Zbývá plocha pískovny je tvořena velmi pestrá mozaikou různých stádií sukcese vegetace od převažujících zcela holých čerstvě odtěžených míst až po některé menší bylinnou a keřovou vegetací téměř kompletně zarostlé

plochy. Větší kaluže, místy spíše až jezírka, jsou na lokalitě běžné. Jen zřídka se vyskytují kameny, zbytky dřev nebo další předměty, které mohou ropuchám sloužit jako úkryt.

Z Dřenic je výskyt ropuchy krátkonohé znám již minimálně z konce 70. let minulého století (ŘEPA 1992), přímo z pískovny přinejmenším z let 90. (MORAVEC 1994). Po roce 2000 však existuje o výskytu druhu v pískovně pouze pět záznamů (NDOP 2024). Z let 2006, 2010 a 2011 jsou to obecnější záznamy pozorování či nálezy pulců (J. Matějů, J. Mařík a další, viz NDOP 2024). V květnu 2014 zde bylo několik jedinců pozorováno a zaznamenány hlasové projevy asi stovky samců (V. Melichar in NDOP 2024), v srpnu téhož roku náhodně zaznamenán jeden jedinec (P. Adamec in NDOP 2024).

Tab. 24: Přehled kontrol provedených na lokalitě Dřenice.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2020	v několika kalužích a jezírcích zaznamenány řádově tisíce pulců; nalezeno 11 dospělých a subadultních jedinců	JM, J. Brabec, L. Harmáčková	kontrola během déle trvajícího deštivého počasí
20. 5. 2024	v celkem 23 kalužích a mělkých jezírcích zaznamenány řádově desetitisíce pulců; odhadem původem z minimálně 30 až 40 snůšek (místy pulci 2 až 3 velikostních kohort v jedné kaluži)	JM, B. Michalcová	kontrola zahrnovala pouze méně využívanou a dosud nezrekultivovanou část – přibližně třetinu rozlohy celé pískovny

S ohledem na dosavadní záznamy a zejména pak kontrolu provedenou v květnu 2024 lze odhadovat, že **na lokalitě Dřenice se vyskytují přinejmenším stovky dospělých jedinců ropuchy krátkonohé**. V současnosti se patrně jedná o největší populaci tohoto druhu v Chebské pánvi a jednu z největších v Karlovarském kraji. Za velmi významnou ji můžeme považovat i v rámci celé ČR. Měla by být nadále sledována a do budoucna by měla být zajištěna také její aktivní ochrana, opatření na její podporu však nejsou v současné době nutná.

Lokalita 24:

5940, k. ú. Dřenice u Chebu, **Dolní Dvory**, polní mokřad, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.0841500°N, 12.4338531°E

Jedná se o poměrně rozsáhlou, v některých letech více než 2 ha velkou, avšak celkem mělkou prohlubeň v intenzivně obdělávaném poli, která je především v jarních a podzimních měsících zaplavována srážkovou vodou (obr. 11). Na místě bývají pravidelně pozorování vodní ptáci na tahu.

Lokalita leží asi 800 m severně od pískovny Dřenice, kde se vyskytuje početná populace ropuchy krátkonohé. Přímou z mokřadu je k dispozici jediný údaj o výskytu druhu, 8. června 2013 zde byl zaznamenán hlasový projev dvou samců (P. Tájková in NDOP 2024).

Tab. 25: Přehled kontrol provedených na lokalitě Dolní Dvory.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
3. 6. 2020	negativní	JM, V. Melichar	
2. 6. 2021	negativní	JM	pravděpodobně alespoň občas chemicky ošetřováno

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
28. 7. 2021	negativní	JM	kaluž téměř bez vody
25. 5. 2022	negativní	JM	mokřad suchý, bláto silně do hloubky rozpraskané
12. 7. 2022	negativní	JM	suché

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Dolní Dvory se v rámci mapování nepodařilo zaznamenat. S ohledem na charakter lokality a výše uvedený nález P. Tájkové lze předpokládat, že se zde nevyskytuje trvalá populace druhu a že ropuchy využívají lokalitu jen občasně. Zaznamenaný výskyt druhu na této lokalitě nicméně poukazuje na skutečnost, že ve zdejší oblasti ještě dochází k přirozené disperzi a migraci ropuchy krátkonohé. Lokalita by proto by měla být nadále příležitostně kontrolována.

Lokalita 25:

5940, k. ú. Potočiště a Chvoječná, **Potočiště**, polní mokřad, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.0975897°N, 12.4401936°E

Lokalitu tvoří zaplavený příkop u propustku silnice a navazující mělká prohlubeň v polích o max. rozloze cca 0,5 ha, která bývá při vyšších srážkových úhrnech pravidelně zaplavována. Soudě dle vegetace, je voda v nehlubší části příkopu po celou sezónu.

Z lokality nejsou k dispozici žádné starší údaje o výskytu ropuchy krátkonohé, nachází se však v blízkosti několika lokalit výskytu tohoto druhu a v podobných biotopech bývá ropucha krátkonohá občas zaznamenávána.

Tab. 26: Přehled kontrol provedených na lokalitě Potočiště.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
2. 6. 2021	negativní	JM	
6. 8. 2021	negativní	JM	výrazný pokles hladiny vody
25. 5. 2022	negativní	JM	voda pouze v nehlubších částech mokřadu
12. 7. 2022	negativní	JM	zcela suché

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Potočiště se nepodařilo zaznamenat. S ohledem na charakter lokality a nálezy dalších druhů obojživelníků, kteří se zde rozmnožují, nelze vyloučit, že by ropuchy mohly mokřad využívat. Místo by tedy mělo být příležitostně kontrolováno.

Lokalita 26:

5741, k. ú. Lomnice u Sokolova, Týn u Lomnice a Svatava, **Erika**, bývalá pískovna v současnosti chráněná jak Národní přírodní památka Pískovna Erika, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2135739°N, 12.6045825°E

Lokalitu tvoří plocha bývalé pískovny o rozloze cca 20 ha, přičemž přibližně polovina je pokryta více či méně zapojeným porostem dvaceti až třicetiletých borovic. V druhé polovině je udržováno bezlesí. Na lokalitě se nacházejí tři větší trvalé vodní nádrže a řada menších

Obr. 12: Nově převrstvená část Velké podkrušnohorské výsypky v sousedství areálu testovacího polygonu BMW v místě bývalé Dolní Rozmyšle. Foto Jan Matějů, 15. 6. 2023.

dočasných i trvalých tůní a kaluží. Roztroušeně se vyskytují větší kameny a jiný materiál, který slouží jako úkryty pro obojživelníky.

Pískovna Erika patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring řady druhů obojživelníků včetně ropuchy krátkonohé, a proto je dosud k dispozici přibližně stovka záznamů o jejím výskytu, přičemž nejmladší záznamy jsou z května 2024 (NDOP 2024).

Tab. 27: Přehled kontrol provedených na lokalitě Erika.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt	Poznámka
23., 24., 29., 30. a 31. 5. 2019	nalezeny 3 až 4 postupně se vykulující snůšky v rozlehlé kaluži	JM	lokalita „trpí“ suchem – 31. 5. byla část pulců s ohledem na postupující vysychání přenesena i do dalších větších kaluží na lokalitě; série návštěv v rámci exkurzí pro žáky ZŠ
20. 6. 2019	nalezeny 3 kaluže s pulci	JM	pulci velmi pravděpodobně z jiné snůšky než pulci pozorovaní 31. 5.
9. 8. 2019	nalezen 1 dospělý jedinec v úkrytu pod kamenem	JM, J. Jískrová	
19. 5. 2023	nalezeny stovky mrtvých pulců – 1 až 2 snůšky	JM	sucho

Datum	Výsledek kontroly	Lgt	Poznámka
26. 5. 2023	nalezeny vyšší desítky mrtvých pulců – 1 snůška	JM	sucho
30. 8. 2023	nalezeny 2 kaluže s vyššími desítkami pulců a juvenilních jedinců – vždy asi z 1 snůšky; nalezena 1 dospělá samice	JM	
23. 5. 2024	nalezeny 2 kaluže s pulci asi vždy z 1 snůšky; nalezení 2 dospělí jedinci	JM, J. Jiskrová	lokality „trpí“ zarůstáním
15. 7. 2024	negativní	JM	na lokalitě dochází k rozvoji sucha

Výsledky kontrol pískovny Erika, které byly provedeny v rámci tohoto mapování, se shodují s dalšími údaji dostupnými v náleзовé databázi (NDOP 2024). Je z nich patrné, že se zdejší populace ropuchy zmenšila a její výskyt a rozmnožování je téměř výlučně soustředěn do několika málo kaluží u jižního okraje bývalé pískovny. **Na území NPP Pískovna Erika v současnosti patrně přežívá jen malá, regionálně nepříliš významná, populace ropuchy krátkonohé, jejíž početnost lze odhadnout nejvýše na dvě desítky dospělých jedinců.**

V rámci Karlovarského kraje se jedná o jediné místo, kde se tento druh vyskytuje ve zvláště chráněném území! Lokalitu je třeba i v příštích letech pravidelně sledovat a pokračovat v provádění aktivních opatření na podporu populace ropuchy krátkonohé.

Lokalita 27:

5741, k. ú. Lomnice u Sokolova, **Lomnice**², kaluže na křižovatce polních cest a na tělese trati bývalé důlní vlečky, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2105417°N, 12.6162114°E

Rozlohou velmi malá lokalita se nachází nedaleko lokality Erika na jihozápadním okraji Velké podkrušnohorské výsypky. Tvoří ji křižovatka polních cest s tělesem trati bývalé důlní vlečky a jejich přilehlé úseky. Na lokalitě je několik větších kaluží, místo značně zarůstá náletovými dřevinami, otevřených ploch je zde již jen minimální množství.

Na lokalitě je od roku 2008 prováděn pravidelný monitoring ropuchy krátkonohé. Ovšem nejmladší nálezy tohoto druhu jsou ze 4. a 13. června 2007 – nález stovek pulců, respektive zaznamenání hlasu několika jedinců (NDOP 2024). Později zde už výskyt ropuchy nebyl, dle dostupných údajů, prokázán (NDOP 2024).

Tab. 28: Přehled kontrol provedených na lokalitě Lomnice. Výsledek všech kontrol byl negativní.

Rok	Datum kontroly	Rok	Datum kontroly
2019	25. 4., 23. 5., 31. 5., 20. 6., 9. 8.	2022	27. 4., 17. 5., 13. 7.
2020	2. 6., 16. 6.	2023	19. 5., 11. 7.
2021	24. 5., 4. 6., 28. 7., 6. 8.	2024	15. 5., 15. 7.

2 Monitorovací bod je v databázích AOPK ČR zaveden pod jménem: Tůň v křižovatce u Lomnice.

I přes množství kontrol provedených v rámci tohoto mapování (viz tab. 28) **nebyl výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Lomnice prokázán**. S ohledem na pokročilou sukcesi vegetace na lokalitě i v širším okolí není místo z hlediska výskytu ropuchy krátkonohé perspektivní a její další monitoring zde není relevantní.

Lokalita 28:

5741, 5742, k. ú. Dolní Nivy, Horní Rozmyšl, Lomnice u Sokolova, Týn u Lomnice, Vintířov u Sokolova, **Velká podkrušnohorská výsypka**, výsypka hnědouhelného lomu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2382642°N, 12.6644625°E

Velká podkrušnohorská výsypka je již neaktivní výsypka hnědouhelného lomu o rozloze téměř 20 km². Ukládání materiálu zde bylo ukončeno v roce 2005 a výsypka je z většiny rekultivovaná. Uplatnily se zde zejména lesnické rekultivace a přeměna ploch na trvalé travní porosty, jen malá část zůstala ponechána spontánní sukcesi. Otevřených ploch bez vegetace nebo s nezapojenou vegetací je zde již velmi málo. Nachází se zde více než čtyři desítky trvalých vodních nádrží – rybníčků a tůní. Dočasné vodní nádrže se objevují lokálně na cestách nebo v depresích nezrekultivovaného povrchu (obr. 12).

Výskyt ropuchy krátkonohé v oblasti je znám od 80., přímo na výsypce přinejmenším od 90., let minulého století (ŘEPA 1992, ZAVADIL 2002, NDOP 2024). Z lokality je po roce 2000 k dispozici více než 100 záznamů o výskytu druhu. A to především v souvislosti s transferem obojživelníků, který z míst zasažených výstavbou testovacího polygonu BMW provádí společnost NaturaServis s.r.o. (R. Rozínek, pers. comm.; NDOP 2024).

Tab. 29: Přehled kontrol provedených na lokalitě Velká podkrušnohorská výsypka.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
19. 6. 2019	negativní	JM	málo volných nezarostlých ploch, absence kaluží; přibližná oblast kontroly 50.2454014°N, 12.6823611°E
8. 8. 2019	1 čerstvě metamorfovaný jedinec v padací pasti	JM	málo volných nezarostlých ploch, absence kaluží; přibližné místo nálezu 50.2322228°N, 12.6188411°E
24. 5. 2021	negativní	JM, J. Frouz, S. Wieser	málo volných nezarostlých ploch, kaluže místy; přibližná oblast kontroly 50.2262689°N, 12.6225156°E
15. 6. 2023	v zaplaveném příkopu nalezeno asi 30 splavených pulců	JM	dostatek úkrytů, avšak kaluže suché; místo nálezu 50.2325994°N, 12.6626400°E
17. 8. 2023	nalezeny 2 kaluže, každá s pulci z 1 až 2 snůšek; nalezena 1 dospělá samice	JM	kaluže na vodě, celá oblast značně bahnitá; přibližná oblast nálezu 50.2389714°N, 12.6637933°E

Výskyt ropuchy krátkonohé na Velké podkrušnohorské výsypce se podařilo potvrdit. Místní populace pravděpodobně dosahuje početnosti desítek dospělých jedinců. Svědčí o tom i údaje společnosti NaturaServis (R. Rozínek in NDOP 2024). Například v roce 2023 v období od března do října bylo při systematickém odchytu a transferu obojživelníků přeneseno

Obr. 13: Vlivem toxického substrátu zůstává centrální část Lítovské výsypky dosud bez souvislé vegetace.
Foto Jan Matějů, 21. 5. 2021.

sedm dospělých samců a sedm samic, 320 juvenilních jedinců, 835 pulců a dvě snůšky na náhradní stanoviště (L. Votípková, pers. comm.). S ohledem na značnou rozlohu lokality a jen omezené možnosti mapování nelze předpokládat, že se podařilo zaznamenat všechna místa s výskytem ropuchy krátkonohé. Odhad její početnosti proto může být podhodnocený.

Na lokalitě velmi rychle postupuje sukcese vegetace, a proto se, za současného stavu poznání, jeví zdejší populace ropuchy krátkonohé pouze jako regionálně středně významná. Určité zlepšení podmínek pro její výskyt přinesly rozsáhlé zemní práce prováděné při nedávné výstavbě testovacího polygonu. Populace ropuchy díky tomu získala nové vhodné biotopy k zimování a místa pro rozmnožování (viz nálezy v roce 2023). Avšak alespoň na některých vhodných částech výsypky by měla být zahájena aktivní péče o biotop druhu, bez ní není dlouhodobá existence populace ropuchy krátkonohé na Velké podkrušnohorské výsypce možná.

Lokalita 29:

5741, 5742, 5841, 5842, k. ú. Chranišov, Královské Poříčí, Lomnice u Sokolova, Nové Sedlo u Lokte, Sokolov, Svatava, Vintířov u Sokolova, **Jiří**, hnědouhelný lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2139936°N, 12.6879803°E

Hnědouhelný velkolom Jiří, též Jiří – Družba, se rozkládá na cca 20 km². Území zahrnuje pestrou mozaiku ploch v různém stádiu sukcese, kromě otevřených těžných míst a vnitřní výsyvky se zde nacházejí rozsáhlé plochy, kde expanduje třtina křovištní, zastoupeny jsou také terestrické rákosiny. Východní část lomu je postupně lesnický a zemědělsky rekultivována. Na území lomu jsou četné trvalé i dočasné vodní plochy, které slouží pro rozmnožování obojživelníků, oproti dřívějšímu stavu jich však značně ubylo (V. Zavadil, pers. comm.).

Výskyt ropuchy krátkonohé v oblasti je znám přinejmenším od 80., v samotném lomu Jiří od 90., let minulého století (ŘEPA 1992, ZAVADIL 2002, NDOP 2024). Po roce 2000 však konkrétní údaje o výskytu druhu v podstatě chybí (NDOP 2024).

Mapování výskytu ropuchy krátkonohé v lomu Jiří bylo z větší části prováděno v rámci samostatného projektu zaměřeného na kompletní inventarizaci batrachofauny lokality a jeho výsledky byly publikovány v práci (ZAVADIL & MATĚJŮ 2023). Vzhledem k velkému množství získaných údaj, je níže uveden pouze přehled kontrol a stručný souhrn výsledků. Podrobný výčet nálezů je dostupný ve zmíněné práci.

Tab. 30: Přehled kontrol lomu Jiří (viz ZAVADIL & MATĚJŮ 2023).

Rok	Datum kontroly	Rok	Datum kontroly
2020	9., 10., 11., 22. a 23. 4.; 4., 5., 6., 18., 19. a 20. 5.; 14. 6.; 5. a 6. 7.; 14. a 15. 9.; 20., 21. a 31. 10.; 1., 7., 8., 16., 17., 27. a 28. 11.; 11. a 12. 12.	2022	13., 14., 27. a 28. 4.; 21. a 22. 5.; 24., 25., 26. a 29. 6.; 8., 22. a 23. 7.; 17., 24. a 31. 8.
2021	30. 3.; 24. a 25. 4.; 20., 21., 23. a 31. 5.; 1., 5. a 30. 6.; 1. a 30. 7.; 14. 8.; 26. 11.	2023	21. a 22. 3.; 12. a 14. 4.; 24. a 26. 5.; 2., 3. a 27. 6.; 28. a 29. 7.; 11., 16. a 31. 8.

V rámci několika desítek provedených kontrol pokrývajících v podstatě celé území lomu, vyjma porubní fronty, se podařilo zaznamenat velké množství všech věkových a vývojových stádií ropuchy krátkonohé. **Lze odhadovat, že na rozlehlém území hnědouhelného lomu Jiří se vyskytují snad 1 až 2 tisíce dospělých jedinců ropuchy krátkonohé. V současnosti se nepochybně jedná o největší populaci tohoto druhu v Karlovarském kraji a pravděpodobně i v celé České republice.**

Celková populace ropuchy krátkonohé v lomu Jiří aktuálně není ohrožena, podmínky pro její existenci jsou zde dobré. Přesto je třeba její ochraně věnovat mimořádnou pozornost. Okrajové části lomu a výsyvky, například na východním okraji poblíž Vintířova, jsou bez ohledu na výskyt tohoto chráněného druhu rekultivovány, dochází zde k zarovnávání povrchu a probíhá výstavba fotovoltaických elektráren.

Velkou výzvou pro ochranu přírody bude uchování zdejší populace ropuchy krátkonohé i po plánovaném ukončení těžby uhlí a rekultivaci lomu. Pokud má být alespoň část její populace zachována, je třeba hledat možná řešení už nyní.

Lokalita 30:

5841, k. ú. Lítov a Habartov, **Lítovská výsypka**, bývalá výsypka hnědouhelného lomu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1577511°N, 12.5317294°E

Lítovská výsypka někdy též výsypka Lítov – Boden, je tvořena materiály z hnědouhelných lomů Medard, Libík a Boden. Sypání skrývkových hmot bylo ukončeno v roce 1997, rozloha výsypky přesahuje 720 ha. Většina výsypky byla rekultivována lesnický, kvůli toxicitě substrátu však některé partie, především ve střední a jižní části, zůstávají holé (obr. 13). Jejich rozloha však není velká. Na výsypce a v jejím sousedství se nachází asi 10 vodních nádrží – největší je jezero Boden u Habartova. Menší tůňe a kaluže jsou zde poměrně vzácné. Jezero v centrální části má velmi kyselou vodu (pH 3–4), nevhodnou pro rozmnožování a vývoj obojživelníků (I. Příkryl, pers. comm.).

Výskyt ropuchy krátkonohé je odsud doložen celkem třemi obecnými údaji bez bližších podrobností, jedním z roku 1998 a dvěma z roku 2002 (V. Zavadil in NDOP 2024).

Tab. 31: Přehled kontrol provedených na lokalitě Lítovská výsypka.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
19. 6. 2019	negativní	JM, S. Wieser	chybí menší vodní nádrže, mimo centrální části chybí nezarostlé plochy; kontrolována jižní část
8. 8. 2019	negativní	JM	kaluže a tůňe jen velmi vzácně a velmi malé, chybí plochy s rozvolněnou vegetací či bez ní; kontrolována severní část
21. 5. 2021	negativní	JM	množství větších i menších kaluží i v lese a travních porostech, mimo centrální části chybí plochy s rozvolněnou vegetací či bez ní
28. 7. 2021	negativní	JM	kontrolována jižní část
6. 8. 2021	negativní	JM	kontrolována jižní část

Výskyt ropuchy krátkonohé na Lítovské výsypce se nepodařilo prokázat. Výskyt druhu na lokalitě není příliš pravděpodobný. Většina lokality je kompletně zarostla vegetací nebo, z důvodu toxicity substrátů a extrémních hodnot pH vody, nevhodná pro výskyt obojživelníků.

Lokalita 31:

5841, k. ú. Habartov, **Medard – severozápad**, bývalá jáma a výsypka hnědouhelného lomu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1783814°N, 12.5654822°E

Lokalita Medard – severozápad se nachází na okraji bývalého lomu Medard. Většina z této bývalé těžební jámy je přeměněna v rozsáhlé oligotrofní jezero Medard. Okolí bylo z velké části rekultivováno lesnický, případně zemědělsky, jen malá část ploch byla ponechána spontánní sukcesi. Otevřených ploch s nezapojenou vegetací v této části bývalého lomu již zůstává pouze minimum, a i ty postupně zarůstají.

Přítomnost ropuchy krátkonohé v hnědouhelném lomu Medard v době jeho provozu je bohužel doložena pouze konstatováním, že se zde druh vyskytuje (ZAVADIL 2002). Další publikovaný údaj je až z roku 2012, kdy bylo zaznamenáno rozmnožování tohoto druhu ve vznikajícím jezeře Medard (ZAVADIL et al. 2012). Přímou u severozápadního okraje jezera byl výskyt ropuchy krátkonohé doložen pouze jedenkrát a to 12. července 2015 nálezem jednoho jedince (P. Adamec in NDOP 2024).

Obr. 14: Centrální část bývalého hnědohorného lomu Medard – Libík s množstvím tůní a kaluží osídlených ropuchou krátkonohou. Foto Jan Matějů, 23. 5. 2024.

Tab. 32: Přehled kontrol provedených na lokalitě Medard – severozápad.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
19. 6. 2019	negativní	JM, S. Wieser	kaluže a drobné vodní plochy jsou na lokalitě velmi vzácné – jsou pouze na polních cestách

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Medard – severozápad se nepodařilo prokázat. Občasný výskyt druhu na lokalitě, s ohledem na jeho rozšíření v okolí, nelze vyloučit. Momentální stav zdejšího prostředí není pro trvalou existenci populace ropuchy krátkonohé vhodný.

Lokalita 32:

5841, k. ú. Hlavno, **Dasnice**, bývalý čedičový lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1502933°N 12.5820717°E

Lokalitu tvoří bývalý čedičový lom o rozloze přibližně 5 ha, přičemž jeho centrální část je přeměněna na jezero o rozloze asi 1,7 ha. Výše položené části lomu, etáže, jsou z velké části zarostlé vegetací a svahy mezi etážemi osázeny stromky. Jediná vhodná otevřená plocha bez vegetace je sesouvající se svah v západní stěně jámy bývalého lomu, v tomto místě je i větší trvalejší kaluž. Na zbývajících ploše lomu byly zaznamenány pouze velmi efemérní a poměrně malé kaluže. Centrální jezero má velmi čistou průhlednou vodu, je zde jen minimum mělkých partií a litorálních porostů a je pravděpodobně zarybněné dravými rybami.

Obr. 15: Terén ve východní části bývalého lomu Medard – Libík je v rámci postupující rekultivace zarovnáván a dochází tak k zániku vhodného biotopu ropuchy krátkonohé; v pozadí jezero Medard.
Foto Jan Matějů, 23. 5. 2024.

Před provedením kontroly v rámci tohoto mapování nebyly z lokalit k dispozici žádné záznamy o výskytu obojživelníků a plazů (NDOP 2024).

Tab. 33: Přehled kontrol provedených na lokalitě Dasnice.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
6. 8. 2021	negativní	JM	lokalita neposkytuje vhodné prostředí pro výskyt ropuchy krátkonohé

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Dasnice se nepodařilo prokázat. Na lokalitě v současnosti nejsou vhodné podmínky pro existenci populace tohoto druhu a jeho výskyt zde není pravděpodobný.

Lokalita 33:

5841, k. ú. Čistá u Svatavy, Medard – Libík, zbytek hnědouhelného lomu na severovýchodním okraji lomu Medard, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1920933°N, 12.6109511°E

Lokalitu Medard – Libík tvoří relativně malá část bývalého hnědouhelného velkolomu Medard, která se nachází na jeho severovýchodním okraji v blízkosti Svatavských strojíren. V této části lomu, o rozloze přibližně 27 ha, v době první kontroly ještě probíhala těžba uhlí. Ukončena byla krátce poté, v létě 2021. Plocha lomu je od té doby postupně zarovnáвана a re-kultivována, stále však zůstává bez vegetace a za vlhčího počasí i s velkým množstvím kaluží případně trvalejších tůní (obr. 14).

Obr. 16: Na lokalitě Medard – Antonínské mosty bylo zaznamenáno rozmnožování ropuchy krátkonohé v kaluži, která se vytvořila v porostu třtiny křovištní. Foto Jan Matějů, 16. 6. 2020.

Obr. 17: Detail kaluže v porostu třtiny křovištní s čerstvě se kulíci pulci ropuchy krátkonohé. Foto Jan Matějů, 16. 6. 2020.

Výskyt ropuchy krátkonohé přímo v areálu lomu Medard – Libík nebyl před zahájením tohoto mapování doložen. V okolí však byla ropucha zaznamenána vícekrát: 14. září 2014 byli nalezeni tři mladí jedinci v louži nedaleko západního okraje těžené plochy (L. Beran in NDOP 2024) a 12. července 2015 byl jeden jedinec zaznamenán v blízkosti jezera asi 900 m západně od těžené plochy (P. Adamec in NDOP 2024). Někdy v období let 2018 až 2020 pozoroval Vít Zavadil stovky dispergujících juvenilních jedinců jižně od těžebního prostoru lomu (V. Zavadil, pers. comm.).

Tab. 34: Přehled kontrol provedených na lokalitě Medard – Libík.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
15. 6. 2021	nalezeno 8 kaluží s pulci z jedné snůšky a 2 kaluže s pulci nejméně ze dvou snůšek; pozorování 2 subadultní jedinci	JM, S. Wieser	kaluže a menší vodní plochy jsou na lokalitě časté; množství úkrytů
6. 9. 2021	pozorovány stovky juvenilních jedinců; 1 kaluž s cca 500 odrostlejšími pulci	JM, J. Frouz	stále zde probíhají různé zemní práce, kaluže „na vodě“
12. 7. 2023	nalezeno min. 10 kaluží s čerstvými pulci a 2 kaluže s pulci dvou velikostních kohort	JM, P. Adamec	kaluže a menší vodní plochy jsou na lokalitě časté; množství úkrytů
11. 8. 2023	nalezeno 7 kaluží s pulci odhadem vždy z 1 až 3 snůšek – celkem asi 15 snůšek	JM	kaluže na vodě
23. 5. 2024	nalezeno min. 10 snůšek, pozorovány 3 dospělí jedinci – 1 samice a 2 samci; zaznamenán hlasový projev 3 samců; pozorovány stovky juvenilních jedinců	JM, J. Jiskrová	kaluže a menší vodní plochy jsou na lokalitě časté také množství úkrytů; kontrola cca 40% plochy

V dnes již netěžené ploše bývalého lomu Medard – Libík dosud přežívá regionálně významná populace ropuchy krátkonohé, která pravděpodobně čítá několik desítek dospělých jedinců. Lokalitu je třeba i v příštích letech pravidelně sledovat a zároveň zde v co nejkratší době zajistit efektivní ochranu druhu – tedy provádět aktivní opatření na podporu populace ropuchy. Především je bezodkladně nutné začít jednat s vlastníkem plochy o podmínkách rekultivace (obr. 15), aby nedošlo k zániku zdejší populace ropuchy krátkonohé.

Lokalita 34:

5841, k. ú. Čistá u Svatavy, **Medard – Antonínské mosty**, bývalá jáma a výsypka hnědouhelného lomu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1790994°N, 12.6210147°E

Lokalita Medard – Antonínské mosty se nachází na jihovýchodním okraji jámy bývalého lomu Medard. Většina z této bývalé těžební jámy je přeměněna v rozsáhlé oligotrofní jezero Medard. Okolí bylo z velké části rekultivováno lesnický, případně zemědělský, jen malá část ploch byla ponechána spontánní sukcesi. Otevřených ploch s nezapojenou vegetací v této části bývalého lomu již zůstává pouze minimum, a i ty postupně zarůstají (obr. 16).

Přítomnost ropuchy krátkonohé v hnědouhelném lomu Medard v době jeho provozu je bohužel doložena pouze konstatováním, že se zde druh vyskytuje (ZAVADIL 2002). Další publikovaný údaj je až z roku 2012, kdy bylo zaznamenáno rozmnožování tohoto druhu ve vznikajícím

Obr. 18: Rozlehlá kaluž u vstupu na lokalitu Silvestr – sever u Dolního Rychnova. V době kontroly prováděné spolu se středoškolskými studenty v rámci jejich odborné praxe zde byla nalezena jedna snůška a ozýval se zde jeden samec ropuchy krátkonohé. Foto Jan Matějů, 23. 5. 2024.

jezeře Medard (ZAVADIL et al. 2012). Výskyt ropuchy u tzv. Antonínských mostů byl před zahájením této studie doložen pouze jedenkrát a to 11. května 2015 nálezem množství pulců a pozorováním přibližně 20 subadultních jedinců (J. Matějů in NDOP 2024).

Tab. 35: Přehled kontrol provedených na lokalitě Medard – Antonínské mosty.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
19. 6. 2019	nalezena 1 kaluž s přibližně 4 snůškami a 1 kaluž s pulci nejspíše z jedné snůšky	JM, S. Wieser	kaluže a drobné vodní plochy jsou na lokalitě velmi vzácné
5. 7. 2019	kaluže suché – na dně zbytky uschlých pulců	JM	prohledávání úkrytů s ohledem na případný výskyt juvenilních jedinců – negativní

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
16. 6. 2020	nalezeny 2 menší kaluže s pulci vždy z jedné snůšky, 1 větší kaluž s pulci z 2 až 3 snůšek a velká kaluž s pulci dohadem ze 7 snůšek	JM, L. Vejřík	kaluže a drobné vodní plochy nejsou na lokalitě časté (obr. 17)
25. 7. 2020	negativní	JM	většina kaluží suchá
10. 5. 2021	nalezena 1 kaluž s asi šesti snůškami, 1 kaluž s jednou snůškou a 1 kaluž s dvěma snůškami	JM	kaluže a drobné vodní plochy jsou na lokalitě poměrně vzácné; díky vlhkému počasí jsou však vysoko na vodě
22. 5. 2021	ve všech kalužích kontrolovaných 10. 5. již malí pulci; v kaluži původně s 6 snůškami přibyla 1 snůška z části však plesnivá	JM	kaluže a drobné vodní plochy jsou vysoko na vodě
13. 7. 2022	negativní	JM	lokalita kompletně suchá
27. 4. 2023	negativní	JM	kaluže na vodě
12. 7. 2023	negativní	JM	lokalita kompletně suchá
11. 8. 2023	negativní	JM	kaluže na vodě
23. 5. 2024	nalezena 1 kaluž s 5 snůškami a 3 dospělými samci	JM, J. Jiskrová	kaluže na vodě
2. 9. 2024	negativní	JM, J. Hronková, B. Michalcová	lokalita téměř kompletně suchá

Z kontrol provedených v rámci tohoto mapování vyplývá, že **populace ropuchy krátkonohé na lokalitě Medard – Antonínské mosty je poměrně malá, čítající snad jednu až dvě desítky dospělých jedinců**, a je velmi silně ohrožována suchem a postupujícím zarůstáním lokality. Pokud na lokalitě nedojde k brzké nápravě poměrů, tedy nebudou provedena opatření na její podporu: vytváření ploch bez vegetace a hloubení kaluží, zdejší populace zanikne.

Lokalita 35:

5841, k. ú. Tisová u Sokolova, **Silvestr – sever**, okrajová výsypka bývalého hnědouhelného lomu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1603144°N, 12.6290858°E

Severní část jámy bývalého lomu Silvestr, respektive jeho vnitřní výsypka je v současnosti z velké části zarostlá náletovými dřevinami. Uvnitř porostu je však otevřená plocha o rozloze cca 17 ha, která podle leteckých snímků musela vzniknout až po roce 2018. Jedná se o depozici inertních materiálů (hlušina, stavební suť, kámen) pouze s malým podílem nezapojené vegetace. Na ploše je dostatek různých úkrytů (kameny, kusy betonu a lepenky) a za vlhčího počasí i dostatek rozlehlých, avšak velmi mělkých kaluží (obr. 18).

Po roce 2000 odsud nejsou k dispozici žádné konkrétní údaje o výskytu ropuchy krátkonohé. K dispozici je pouze obecnější údaj R. Rozínka a V. Zavadila o pravidelném výskytu druhu na odkališti Tisová v letech 1995 až 2001 (ZAVADIL 2022, NDOP 2024).

Tab. 36: Přehled kontrol provedených na lokalitě Silvestr – sever.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
4. 6. 2021	negativní	JM	čerstvě navršený substrát, na ploše téměř chybí voda v kalužích
6. 8. 2021	7 letošních jedinců volně na povrchu, 1 subadultní a 2 dospělí jedinci v úkrytech dvě kaluže se snůškami: 1 a 3 ks	JM, J. Frouz	velké množství kaluží na vodě
26. 5. 2022	nalezeno 7 subadultních jedinců v úkrytech	JM	na ploše téměř chybí voda v kalužích
15. 5. 2024	nalezeni 3 dospělí jedinci v úkrytech	JM	na ploše téměř chybí voda v kalužích
23. 5. 2024	nalezeno 5 dospělých jedinců – z toho min. dva samci volající ve vodě, dvě kaluže se snůškami: 1 a 4 ks	JM	kaluže na vodě
2. 9. 2024	negativní	JM, J. Hronková, B. Michalcová	lokalita kompletně suchá

Na lokalitě Silvestr – sever patrně přežívá jen malá populace ropuchy krátkonohé, nejspíš do dvou desítek dospělých jedinců. Zda se populace úspěšně pravidelně rozmnožuje, není zřejmé. V sušších sezónách to není příliš pravděpodobné. Přesto se tato lokalita výskytu ropuchy krátkonohé jeví jako poměrně perspektivní, tedy za podmínky, že o ni bude pečováno. Po dohodě s vlastníkem by zde měly být vyhloubeny nové kaluže a plocha udržována z větší části bez vegetace.

Lokalita 36:

5841, k. ú. Tisová u Sokolova, **Silvestr – jih**, bývalý hnědouhelný lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1493067°N, 12.6293569°E

Severovýchodní okraj jámy bývalého hnědouhelného lomu Silvestr, který je v současnosti chráněn jako tzv. přechodně chráněná plocha Badlands. Jedná se o plochu bez vegetace s obnaženým minerálním substrátem. Plocha je vlivem postupující silné eroze značně členitá, v podstatě jde o soubor mnoha hlubokých erozních rýh v třetihorních sedimentech. Větší část bývalé lomové jámy je využívána jako skládka komunálního odpadu a plaviště a úložiště elektrárenského popílku a energosádrovce. Plocha potenciálně vhodná pro výskyt ropuchy krátkonohé má rozlohu přibližně 10 ha, postupně však dochází k jejímu zmenšování sukcesí dřevin a vršením popílku. Plochou v závislosti na množství srážek protéká dočasný vodní tok a vytvářejí se zde kaluže.

Po roce 2000 zde byla ropucha krátkonohá zaznamenána pouze třikrát (NDOP 2024). Jeden subadultní jedinec byl nalezen 24. 7. 2014 (J. Matějů, vlastní údaj), bez jakýchkoli podrobností je výskyt uváděn 12. července 2015 (P. Adamec in NDOP 2024) a konečně 11. srpna 2017 (K. Fajmon a J. Sychra in NDOP 2024) zde byl zaznamenán výskyt několika mladých, metamorfovaných jedinců.

Obr. 19: Tůň s pulci ropuchy krátkonohé v ploše autokrosového areálu na západním úpatí Smolnické výsypky.
Foto Jan Matějů, 23. 5. 2024.

Tab. 37: Přehled kontrol provedených na lokalitě Silvestr – jih.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
25. 4. 2019	negativní	JM	malé sezónní potůčky suché
9. 8. 2019	negativní	JM, J. Jiskrová	lokalita po deštích vlhká, sezónní potůčky s trochou vody
2. 6. 2020	negativní	JM, J. Jiskrová	na lokalitě se nově objevily menší vodní nádrže
16. 6. 2020	negativní	JM	
6. 8. 2021	negativní	JM	pouze jedna velká kaluž na hraně popílkoviště, sezónní toky s vodou
26. 5. 2022	negativní	JM	pouze jedna velká kaluž na hraně popílkoviště, sezónní toky s vodou
19. 5. 2023	negativní	JM	plocha se zaplavuje, menší kaluže chybí, velká vodní plocha je znečištěná popílkem a výluhy z uhlí – nejspíš nemá příznivé chemické vlastnosti

Výskyt ropuchy krátkonohé se na lokalitě Silvestr – jih nepodařilo prokázat. Lokalita je postupně zasypávána popílkiem a zaplavována vodou, vhodné prostředí pro ropuchu mizí a místo přestává být pro její výskyt perspektivní.

Lokalita 37:

5742, k. ú. Stará Chodovská, **Vřesová**, bývalá pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2654881°N, 12.7184692°E

Bývalá pískovna nedaleko obce Vřesová o rozloze více než 5 ha slouží v posledních letech jako deponie tzv. energosádrovce. Místo je tvořeno pestrou mozaikou ploch s čerstvě obnaženým nebo navršeným substrátem i ploch zarostlých vegetací, vyskytují se zde sezónní kaluže i jedna větší mělká vodní nádrž. Lokalita na jihu a západě sousedí s nádržemi pro plavení popílku z palivového kombinátu Vřesová, na východě s výsypkou hnědouhelného lomu.

Pískovna Vřesová patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring řady druhů obojživelníků včetně ropuchy krátkonohé. Po roce 2000 je odsud k dispozici přibližně 25 záznamů o výskytu tohoto druhu, především z let 2006 až 2011 (NDOP 2024). Po roce 2014 následovalo, delší období, kdy se zde výskyt druhu nepodařilo prokázat (J. Jiskrová, pers. comm.). V roce 2018 byl na lokalitě proveden zásah na podporu populace ropuchy spočívající v odstranění zapojujícího se porostu náletových dřevin a stržení povrchové vrstvy substrátu na velké části lokality včetně části jezírka. Později však byla část lokality překryta výsypkou energosádrovce. Nicméně došlo tak ke vzniku nových otevřených ploch a kaluží. V roce 2020 se zde opět podařilo výskyt ropuchy krátkonohé potvrdit (NDOP 2024).

Tab. 38: Přehled kontrol provedených na lokalitě Vřesová.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
20. 6. 2019	negativní	JM	menších kaluží není mnoho
9. 8. 2019	negativní	JM	
24. 5. 2021	negativní	JM, J. Jiskrová	díky vlhkému počasí je na lokalitě řada menších i větších kaluží
4. 6. 2021	negativní	JM	
26. 5. 2023	nalezena 1 rozsáhlá kaluž s pulcí nejspíš z jedné snůšky	JM, J. Jiskrová	kontrolován východní okraj s několika většími kalužemi a množstvím úkrytů pod kameny

Na lokalitě Vřesová se v současné době pravděpodobně vyskytují jen jednotliví dospělí jedinci ropuchy krátkonohé. Prostředí, by však při vhodném managementu, především udržování nezapojené vegetace a dostatku kaluží, mohlo být příznivé pro vytvoření početnější populace ropuchy. Lokalitu by proto bylo vhodné pravidelně sledovat a v případě potřeby pokračovat v provádění aktivních opatření na podporu druhu.

Obr. 20: Kaluž s několika tisíci pulců ropuchy krátkonohé na vrcholu Smolnické výsypky.
Foto Jan Matějů, 11. 8. 2021.

Lokalita 38:

5742, k. ú. Dolní Chodov, **Smolnická výsypka – autokros**, spodní etáž výsypky využívaná jako autokrosová dráha, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2688283°N, 12.7263653°E

Lokalita Smolnická výsypka – autokros je součástí Smolnické výsypky. Nachází se na nejnižší etáži na jejím západním okraji. Místo o rozloze přibližně 13 ha je však v rámci této práce vyčleněno jako samostatná lokalita. Hlavním důvodem je jeho zvláštní způsob využití a také částečné oddělení vegetací, respektive zarovnanou plochou popílků od nejbližších dalších míst výskytu druhu – zbytku Smolnické výsypky a lokality Vřesová.

Plocha lokality je z velké části zarostlá bylinnou vegetací, které dominují porosty třtiny křovištní. Mezi ní se nachází mozaika otevřených pravidelně narušovaných míst autokrosových drah s množstvím uměle vytvořených valů, kopečků a větších či menších prohlubní. Ty bývají velmi často sezónně, jen výjimečně trvale, zaplaveny (obr. 19). Na lokalitě se nachází větší množství kamenů a dalších předmětů, které mohou sloužit jako úkryt pro drobné živočichy.

Před zahájením průzkumu odsud nebyly k dispozici žádné konkrétní údaje o výskytu ropuchy krátkonohé.

Tab. 39: Přehled kontrol provedených na lokalitě Smolnický výsypka – autokros.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
15. 5. 2020	negativní	JM, S. Wieser	
24. 5. 2021	negativní	JM	kontrolováno cca 50 kaluží na autokrosové dráze a jejím okolí
11. 8. 2021	negativní	JM, J. Brabec, J. Frouz	kontrolovány desítky kaluží a úkrytů
17. 5. 2022	negativní	JM, J. Jiskrová	kontrolováno několik desítek kaluží
2. 8. 2022	negativní	JM, J. Straka, P. Tájek	kontrolovány desítky kaluží a úkrytů
27. 7. 2023	negativní	JM, P. Svoboda	
23. 5. 2024	nalezeny 3 až 4 tůně s vyššími tisíci pulců, několik juvenilních jedinců	JM, J. Jiskrová	kontrolována pouze část plochy, tůně na vodě

Výskyt ropuchy krátkonohé v autokrosovém areálu na Smolnické výsypce se podařilo potvrdit až v posledním roce mapování. Tato lokalita byla ropuchou osídlena teprve nedávno a její populace dosud nejspíš nebude větší než jedna či dvě desítky dospělých jedinců. Prozatím se v rámci regionu nejedná o příliš významnou populaci. Výhodou je však její udržitelnost. Bude-li zachován provoz autokrosu, lze předpokládat udržování vhodného prostředí na lokalitě a možnost růstu populace do dalších prozatím neosídlených částí areálu. Významná je také poloha této populace, která vytváří přirozenou spojnici mezi dalšími místy výskytu druhu. Populaci ropuchy krátkonohé by proto bylo vhodné pravidelně sledovat a na lokalitě v případě potřeby zasáhnout proti expanzi porostů třtiny křovištní.

Lokalita 39:

5742, k. ú. Božičany, Dolní Chodov, Rájec u Černavy, **Smolnická výsypka**, výsypka hnědouhelného lomu, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2693269°N, 12.7405169°E

Jedná se výsypku hnědouhelného dolu o rozloze téměř 3 km² a s velkým převýšením mezi patou a vrcholem. Ukládání materiálu zde bylo ukončeno v roce 2019. Roztroušená lesní vegetace, která vznikla přirozenou sukcesí, a především umělým zalesňováním, se nachází zejména na patě a nižších etážích výsypky. Vrcholová část je doposud z většiny holá nebo jen řídké zarostlá (obr. 20). Kaluže a dočasné tůně zde nejsou příliš běžné.

Před zahájením průzkumu bylo k dispozici několik nekonkrétních záznamů o výskytu ropuchy krátkonohé z let 1987 až 2011, lokalizovaných k východní a jihovýchodní patě výsypky (ZAVADIL 2002 a NDOP 2024). Avšak podle Víta Zavadila (pers. comm.) se zde v přibližně letech 2015 až 2020 ropucha krátkonohá vyskytovala a rozmnožovala pravidelně. Tyto záznamy však bohužel nebyly nikde publikovány ani zapsány do nálezové databáze ochrany přírody.

Tab. 40: Přehled kontrol provedených na lokalitě Smolnická výsypka.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
20. 6. 2019	negativní	JM	mimo polní a lesní cesty chybí místa bez vegetace, kaluže pouze na cestách; přibližná oblast kontroly 50.2686658N 12.7522797E
15. 5. 2020	negativní	JM, S. Wieser	terén zarovnan, nenalezeny žádné ani vyschlé kaluže; přibližná oblast kontroly 50.2692911°N, 12.7398942°E – centrální část
11. 8. 2021	nalezena 1 kaluž s tisíci pulců z více snůšek, pozorovány tisíce juvenilních jedinců	JM, J. Brabec, J. Frouz	kontrolovány desítky kaluží a úkrytů – nález druhu na západním a východním okraji plošiny pod vrcholovými valy
17. 5. 2022	negativní	JM, J. Jiskrová	vrcholové partie výsypky kompletně suché
2. 8. 2022	nalezen 1 dospělý a 1 subadultní jedinec	JM, J. Straka, P. Tájek	kontrolovány desítky kaluží a úkrytů
27. 7. 2023	nalezen 1 dospělý jedinec	JM, P. Svoboda	vrcholová část výsypky

Výskyt ropuchy krátkonohé na Smolnické výsypce se podařilo potvrdit. Velikost její zdejší populace, vzhledem k rozloze lokality a množství zaznamenaných larev a juvenilních jedinců, lze odhadnout na přinejmenším desítky dospělých jedinců. V rámci regionu ji tedy můžeme považovat za významnou a je třeba ji nadále sledovat. Vzhledem k postupující rekultivaci a rychlému zarůstání otevřených ploch Smolnické výsypky bude nezbytné zdejší populaci ropuchy podpořit aktivními opatřeními například v podobě vybudování tůní, a především udržování otevřených míst.

Lokalita 40:

5742, k. ú. Božičany, Dolní Chodov, **Osmóza**, kaolinový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2547447°N, 12.7579206°E

Lokalitu tvoří plocha aktivního kaolinového lomu a vnitřní výsypky o rozloze přibližně 50 ha. Na dně lomu se nachází tři trvalé vodní nádrže částečně zarostlé vegetací. Dvě trvalé nádrže leží na severní hraně lomu. Kaluže a dočasné tůně jsou zde poměrně časté, méně už kameny a další předměty, které mohou obojživelníkům sloužit jako úkryt.

Přímo z lokality nebyly před zahájením mapování k dispozici žádné publikované údaje o výskytu ropuchy krátkonohé. Z oblasti Božičan je výskyt druhu znám přinejmenším od 80. let minulého století (ŘEPA 1992). Teprve v roce 2021 byl druh poprvé zaznamenán na lokalitě, a to nálezem šesti jedinců dne 10. června (O. Bušek in NDOP 2024). Vít Zavadil (pers. comm.) k tomu doplňuje nález několika stovek pulců ve dvou kalužích již přibližně v roce 2018.

Obr. 21: Mělká, nicméně rozlehlá nádrž v centrální části lokality Jimlíkov I, kde se občas rozmnožuje ropucha krátkonohá. Foto Jan Matějů, 17. 5. 2022.

Tab. 41: Přehled kontrol provedených na lokalitě Osmóza.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2019	negativní	JM	noční poslech
26. 7. 2019	negativní	JM	zkontrolována celá plocha lomu
7. 6. 2022	negativní	JM, O. Bušek	zkontrolována celá plocha lomu
1. 8. 2022	negativní	JM	na lokalitě hojně rozsáhlé kaluže po nedávných deštích
10. 6. 2024	nalezeny 4 kaluže s pulci několika velikostních kategorií, původem min. z 6 spíše až z 9 snůšek	JM, B. Michalcová	zkontrolována celá plocha lomu
26. 7. 2024	pozorováno 5 juvenilních jedinců	JM, V. Rapprich	zkontrolován pouze východní okraj lomu

V rámci mapování se na lokalitě Osmóza podařilo prokázat výskyt i úspěšné rozmnožování ropuchy krátkonohé. Velikost její populace by mohla dosahovat nižších desítek dospělých jedinců. S ohledem na polohu, velkou rozlohu vhodného biotopu a dlouhodobou udržitelnost patří tato lokalita pro výskyt a další šíření ropuchy mezi regionálně významné. Lokalita v současné době nevyžaduje aktivní péči, měla by však být příležitostně kontrolována.

Lokalita 41:

5742, k. ú. Dolní Chodov, Mírová, **Mírová**, kaolinový a bentonitový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2476067°N, 12.7668469°E

Lokalitu tvoří plocha aktivního kaolinového a bentonitového lomu o přibližné rozloze 22 ha. Na dně lomu se nachází jedna trvalá vodní nádrž a jedna vybetonovaná silně zanesená nádrž je na západní hraně lomu. Kaluže a dočasné tůně jsou vzácné.

Výskyt ropuchy krátkonohé nebyl na lokalitě doposud zaznamenán. Z okolí je však znám dlouhodobě (viz např.: lokality Osmóza nebo Jimlíkov I).

Tab. 42: Přehled kontrol provedených na lokalitě Mírová.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2019	negativní	JM	noční poslech
22. 7. 2019	negativní	JM	na lokalitě je málo kaluží a přirozených úkrytů
25. 7. 2019	negativní	JM	na lokalitě je málo kaluží a přirozených úkrytů
28. 5. 2020	negativní	JM	na lokalitě je málo kaluží a přirozených úkrytů
23. 8. 2020	negativní	JM	na lokalitě je málo kaluží a přirozených úkrytů
16. 6. 2022	negativní	JM	na lokalitě chybí kaluže a přirozených úkrytů je málo
6. 8. 2022	negativní	JM	na lokalitě chybí kaluže a přirozených úkrytů je málo
26. 7. 2024	negativní	JM, V. Rapprich	na lokalitě téměř chybí kaluže a úkrytů je málo; kontrolována jen čtvrtina plochy při severním okraji

V rámci mapování se přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Mírová prokázat nepodařilo. Avšak lom představuje vhodné prostředí a s ohledem na výskyt druhu v blízkém okolí by bylo vhodné pokračovat v jeho alespoň občasných kontrolách. Na zvážení je i možnost ropuchu krátkonohou na lokalitu Mírová řízeně introdukovat.

Lokalita 42:

5742, k. ú. Božičany, **Jimlíkov I**, kaolinové odkaliště, bývalé těžební jámy lomu Jimlíkov I, deponie písku a koupaliště, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2507106°N 12.7776936°E

Lokalitu tvoří plocha bývalého kaolinového lomu a usazovací nádrž o celkové rozloze cca 25 ha. Největší část zaujímá usazovací nádrž, dále je zde větší jezero sloužící k rekreaci, rozsáhlá deponie písku s hnízdištěm břehulí, a několik menších nádrží (obr. 21). Kaluže a tůně zde nejsou příliš časté. Terestrické plochy bývalého lomu jsou z většiny ponechány přirozené sukcesi a v létě bývají z části využívány jako parkoviště pro rekreanty. Na lokalitě jsou roztroušené různé kameny a další předměty, které mohou obojživelníkům sloužit jako úkryt.

Jimlíkov I patří mezi místa vybraná pro pravidelný monitoring ropuchy krátkonohé, v současnosti je odsud k dispozici přibližně 20 záznamů o výskytu tohoto druhu, přičemž nejmladší jsou z roku 2022 (NDOP 2024). Nejstarší údaje vztahující se k širší oblasti jsou již z 80. let minulého století (ŘEPA 1992, V. Zavadil, pers. comm.).

Obr. 22: Pohled do kaolinového lomu Jimlíkov – sever od jihu. Foto Jan Matějů, 4. 6. 2024.

Tab. 43: Přehled kontrol provedených na lokalitě Jimlíkov I.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2019	negativní	JM	
20. 6. 2019	nalezena 1 kaluž s dvěma snůškami	JM, J. Jiskrová	mělká kaluž v řídké rákosině
25. 7. 2019	negativní	JM	kaluž se snůškami z 20. 6. vyschlá
2. 6. 2020	pozorovány nižší desítky pulců	JM, J. Jiskrová	zaplavená řídká rákosina
17. 5. 2022	pozorovány stovky pulců	JM, J. Jiskrová	zaplavená řídká rákosina
7. 6. 2022	negativní	JM, O. Bušek	
6. 8. 2022	negativní	JM	
23. 5. 2024	negativní	JM, J. Jiskrová	

Obr. 23: Lokalita bývalé pískovny Loučky je v současnosti využívána k různým outdoorovým aktivitám.
Foto Jan Matějů, 16. 6. 2022.

Ze zaznamenaných výsledků a dalších dostupných údajů dalších autorů (NDOP 2024) je pravděpodobné, že **na lokalitě Jimlíkov dosud přežívá malá populace ropuchy krátkonohé, odhadem jedna, maximálně dvě desítky jedinců**. Navíc, rozmnožování druhu zde nejspíš není pravidelné. S ohledem na polohu lokality na východním okraji enklávy výskytu druhu na Sokolovsku a přítomnost vhodných biotopů v okolí by populace měla být nadále sledována a v případě možnosti podporována prováděním aktivních opatření na její ochranu.

Lokalita 43:

5742, k. ú. Jimlíkov, **Jimlíkov IV a VI**, kaolinový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2499297°N, 12.7868114°E

Lokalitu tvoří plocha aktivního kaolinového lomu a výsypky o rozloze přibližně 11 ha. Na dně původně dvou v současnosti propojených lomů a na jejich obvodu se nachází pět menších trvalých vodních nádrží. Kaluže a dočasné tůně jsou vzácné. Také kameny a další předměty, které mohou ropuchám sloužit jako úkryt, zde nejsou příliš časté.

K oblasti lomu se, stejně jako v případě lokality Jimlíkov I, vztahuje jeden historický údaj o výskytu ropuchy krátkonohé z roku 1985 (ŘEPA 1992). Po roce 2000 se k lokalitě váží dva záznamy o výskytu druhu. Nález čtyř jedinců z 11. července 2015 (P. Adamec in NDOP 2024), podle popisu však tento záznam patří spíše k lokalitě Jimlíkov I, a nález dvou samců z 26. května 2021 (O. Bušek in NDOP 2024).

Obr. 24: Pohled do východní části kaolinového lomu Jenišov, v popředí kaluž s pulci ropuchy krátkonohé.
Foto Jan Matějů, 4. 6. 2024.

Tab. 44: Přehled kontrol provedených na lokalitě Jimlíkov IV a VI.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
10. 6. 2019	negativní	JM	
22. 7. 2019	negativní	JM	na lokalitě jen malé množství úkrytů a kaluže téměř chybí
25. 7. 2019	negativní	JM	na lokalitě jen malé množství úkrytů a kaluže téměř chybí, kyselá voda
7. 6. 2022	negativní	JM, O. Bušek	
6. 8. 2022	negativní	JM	kaluže téměř chybí, voda silně zbarvená železem
4. 6. 2024	negativní	JM, J. Hroch	

V rámci mapování se přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Jimlíkov IV a VI prokázat nepodařilo. Vzhledem k nálezu O. Buška z roku 2021 a výskytu na ropuchy na sousední lokalitě nelze její občasný výskyt vyloučit. Prostor lomu poskytuje pro ropuchy vhodné prostředí a s ohledem na výskyt druhu v těsném sousedství by proto bylo vhodné pokračovat v jeho alespoň občasných kontrolách.

Lokalita 44:

5742, k. ú. Jimlíkov, Nová Role, **Jimlíkov – sever**, kaolinový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2544333°N, 12.7961883°E

Lokalitu tvoří plocha nově otevřeného kaolinového lomu deponie o rozloze více než 20 ha (obr. 22). Na dně lomu se nachází jedna vodní nádrž, odkud jsou čerpány důlní vody, dvě další nádrže jsou na jižním okraji areálu. Kaluže, tůně a také kameny a další předměty, které mohou obojživelníkům sloužit jako úkryt, zde nejsou časté.

Výskyt ropuchy krátkonohé nebyl na lokalitě doposud zaznamenán, místo však leží v oblasti rozšíření druhu.

Tab. 45: Přehled kontrol provedených na lokalitě Jimlíkov – sever.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
22. 7. 2019	negativní	JM	na lokalitě chybí kaluže a přirozené úkryty
25. 7. 2019	negativní	JM	na lokalitě jen malé množství úkrytů a kaluže zcela chybí
7. 6. 2022	negativní	JM, O. Bušek	na lokalitě téměř chybí kaluže a přirozené úkryty
6. 8. 2022	negativní	JM	na lokalitě téměř chybí kaluže a přirozené úkryty
4. 6. 2024	negativní	JM, J. Hroch	na lokalitě je jen málo kaluží a úkrytů

V rámci mapování se přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Jimlíkov – sever prokázat nepodařilo. Lom však představuje vhodné prostředí a s ohledem na výskyt druhu v blízkém okolí by bylo vhodné pokračovat v alespoň v občasných kontrolách lokality. Na zvažování je i možnost ropuchu krátkonohou na lokalitu Jimlíkov – sever řízeně introdukovat.

Lokalita 45:

5742, k. ú. Loučky u Lokte, **Loučky**, bývalá pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2088858°N, 12.7591972°E

Jedná se pravděpodobně o bývalou pískovnu založenou v pískovcích starosedelského souvrství. Výškově poměrně členitá lokalita o rozloze přibližně 1,3 ha je dlouhodobě využívána k různým aktivitám jako motokros, cyklokros, airsoft a paintball, díky kterým je udržována z velké části bez zapojené vegetace (obr. 23). Nachází se zde množství prken, pneumatik a podobných předmětů, které slouží menším živočichům jako úkryt. Na dně bývalé pískovny je několik míst s dočasnými kalužemi a v těsném sousedství v rozvolněném březovém porostu se nacházejí větší tůně, které však v suchých letech vysychají.

Z lokality nejsou k dispozici žádné dřívější údaje o přítomnosti ropuchy krátkonohé (NDOP 2024). Na blízké Loketské výsypce však byl, byť nehojný, výskyt druhu udáván ještě na začátku tisíciletí (ZAVADIL 2002).

Obr. 25: Kaluž s pulci ropuchy krátkonohé na cestě procházející areálem deponie Pískový vrch.
Foto Jan Matějů, 30. 5. 2024.

Tab. 46: Přehled kontrol provedených na lokalitě Loučky.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
16. 6. 2022	negativní	JM	
13. 7. 2022	negativní	JM	

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Loučky se nepodařilo prokázat. Bývalý lom však představuje vhodný biotop a s ohledem na výskyt ropuchy v oblasti by bylo vhodné provádět jeho občasně kontroly. Je na zvážení, zda se sem nepokusit ropuchu krátkonohou řízeně introdukovat.

Obr. 26: Pohled na centrální část deponie Nové Sedlo od severu. Foto Jan Matějů, 27. 4. 2023.

Lokalita 46:

5742, k. ú. Jenišov, **Jenišov**, kaolinový lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2290053°N, 12.7879508°E

Lokalitu tvoří nevelká jáma a přilehlé plochy deponií kaolinového lomu o celkové rozloze přibližně 5 ha. Jedná se o mladý lom, těžba zde, podle leteckých snímků, byla zahájena teprve krátce před rokem 2015. Většina ploch lomu je holá jen s minimem vegetace. Trvalá vodní nádrž nacházející se přímo v lomu má charakter jímky, další dvě menší vodní plochy v prostoru lomu občas vysychají. Podél jihozápadního okraje lomu vede hluboký zaplavený příkop, na jehož severozápadním konci jsou vybudovány dvě menší zachytňné nádrže. Kaluže jsou zde vzácné a nevelké (obr. 24). Předměty, které by mohly žábám sloužit jako úkryt, téměř chybí.

Přímo z lokality nebyly před zahájením mapování k dispozici žádné údaje o výskytu ropuchy krátkonohé. K širší oblasti lomu se vztahuje historický údaj o výskytu ropuchy krátkonohé z roku 1988 (MORAVEC 1994). Nezávisle na provádění této práce byla 10. června 2021 v prostotu lomu nalezena jedna snůška ropuchy krátkonohé (O. Bušek in NDOP 2024).

Tab. 47: Přehled kontrol provedených na lokalitě Jenišov.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
15. 6. 2021	negativní	JM, S. Wieser	na lokalitě je jen málo vodních nádrží - zatopený příkop, dvě větší vodní nádrže a jedna větší kaluž, bez úkrytů
6. 6. 2022	negativní	JM	na lokalitě chybí úkryty – kameny či jiné předměty
13. 7. 2022	negativní	JM	na lokalitě chybí úkryty – kameny či jiné předměty
4. 6. 2024	nalezena 1 kaluž s pulci pravděpodobně z 1 snůšky	JM, J. Hroch	na lokalitě chybí úkryty – kameny či jiné předměty a je zde jen málo kaluží
6. 7. 2024	čerstvé metamorfované juvenilní jedinci	J. Hroch	zprostředkovaný záznam

Výskyt a rozmnožování ropuchy krátkonohé na lokalitě Jenišov se podařilo prokázat. Populace ropuchy krátkonohé zde v současnosti pravděpodobně není nijak velká, nejspíš se bude jednat o **jednotky dospělých jedinců**. Místní populace proto nepatří mezi významné, je zde však prostor k jejímu růstu. V současné době se jedná o nejvýchodnější lokalitu s prokázaným výskytem druhu v Karlovarském kraji.

Lokalita 47:

5842, k. ú. Vítkov u Sokolova, **Michal**, bývalý hnědouhelňý lom, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1660500°N, 12.6921500°E

Zaplavená jáma bývalého hnědouhelného lomu Michal je v současnosti využívána jako veřejné koupaliště. Většina okolí je přeměněna na plochy pro rekreaci nebo je lesnický či zemědělsky rekultivována. Otevřené plochy bez vegetace zde prakticky chybí.

Koncem 90. let minulého století zde byl uváděn pravidelný výskyt ropuchy krátkonohé (ZAVADIL 2002; V. Zavadil a R. Rozínek in NDOP 2024), novější záznamy neexistují.

Tab. 48: Přehled kontrol provedených na lokalitě Michal.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
5. 6. 2019	negativní	JM, K. Matějů	kromě jezera chybí na lokalitě voda; noční poslech
25. 6. 2019	negativní	JM	kromě jezera chybí na lokalitě voda; prohledávání úkrytů i noční poslech

Výskyt ropuchy krátkonohé se na lokalitě Michal nepodařilo prokázat. Na lokalitě v současnosti nejsou vhodné podmínky pro existenci populace tohoto druhu a jeho výskyt zde není pravděpodobný.

Lokalita 48:

5842, k. ú. Nové Sedlo u Lokte, **Pískový vrch**, deponie dřeva a inertních materiálů, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1965144°N, 12.7041383°E

Lokalitu tvoří plocha deponie o celkové výměře přibližně 5,5 ha sloužící k ukládání dřeva a inertních materiálů (asfaltový recyklát, keramzit, žulové obrubníky, dlažební kostky apod.). Východní část je zpevněná panely, povrch větší západní části je tvořená štěrkem a rozdrčenou stavební sutí. Tato část deponie je zarostlá řídkou bylinnou vegetací. Větší kaluže byly zaznamenány pouze v prohlubních a výtlocích asfaltové cesty, která lokalitou prochází (obr. 25). Na ploše je pro drobné živočichy dostatek různých úkrytů.

Před zahájením mapování nebyly z této lokality k dispozici žádné údaje o výskytu ropuchy krátkonohé (NDOP 2024). Lokalita se však nachází v blízkosti hnědouhelného lomu Jiří, kde se druh hojně vyskytuje (ZAVADIL & MATĚJŮ 2023).

Tab. 49: Přehled kontrol provedených na lokalitě Pískový vrch.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
28. 7. 2021	pozorování 2 juvenilní jedinci	JM	větší kaluže byly zaznamenány pouze na asfaltové cestě
18. 5. 2022	negativní	JM	pouze jediná kaluž na asfaltové cestě
13. 7. 2022	negativní	JM	zcela suché
30. 5. 2024	nalezena 1 kaluž s pulci nejspíš z jedné snůšky	JM	do 10 kaluží, plně „na vodě“
15. 7. 2024	negativní	JM	kaluže z větší části „na vodě“
26. 7. 2024	negativní	JM	zcela suché

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Pískový vrch se podařilo prokázat. V případě prvního záznamu druhu na lokalitě v roce 2021 se snad mohlo jednat pouze o jedince dispergující z blízkého lomu Jiří. Nález snůšky v roce 2024 však dokládá i **přítomnost několika dospělých jedinců**, kteří se zde za příznivých okolností mohou rozmnožovat. Lokalita se pro výskyt ropuchy krátkonohé jeví jako relativně vhodná, avšak měly by zde být provedeny úpravy, které by umožnily existenci větší trvalé populace. Po dohodě s vlastníkem by proto mělo být v nebezpečné části vytvořeno několik menších tůní a mělo by zde dojít také k narušení či úplnému stržení postupně vznikajícího drnu.

Lokalita 49:

5842, k. ú. Nové Sedlo u Lokte, **Nové Sedlo**, skládka inertních materiálů, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.1978944°N, 12.7299514°E

Lokalitu o rozloze necelý 1 ha tvoří plocha bývalé pískovny přeměněná na skládku sloužící k ukládání inertních materiálů (asfaltový recyklát, stavební suť, hlšina apod.). Na lokalitě byly během kontrol zaznamenány pouze menší kaluže, na obvodu plochy se nachází dostatek různých úkrytů pro drobné živočichy (obr. 26).

Před zahájením mapování nebyly z této lokality k dispozici žádné údaje o výskytu ropuchy krátkonohé (NDOP 2024). Lokalita se však nachází v blízkosti hnědouhelného lomu Jiří, kde se druh hojně vyskytuje (ZAVADIL & MATĚJŮ 2023).

Obr. 27: Pohled na centrální část lomu Podlesí od severu. Foto Jan Matějů, 6. 6. 2022.

Tab. 50: Přehled kontrol provedených na lokalitě Nové Sedlo.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
6. 9. 2021	nalezen 1 subadultní jedinec	JM, J. Frouz	na lokalitě bylo jen několik malých čerstvě vyschlých kaluží
18. 5. 2022	negativní	JM	zcela suché
13. 7. 2022	negativní	JM	na lokalitě bylo jen několik malých čerstvě vyschlých kaluží
27. 4. 2023	negativní	JM	vše téměř suché
11. 7. 2023	negativní	JM	zcela suché
11. 8. 2023	negativní	JM	ani přes předchozí vydatné deště nejsou na lokalitě žádné kaluže
31. 5. 2024	negativní	JM	na lokalitě i přes vydatné deště předchozího období chybí kaluže
2. 9. 2024	negativní	JM, J. Hronková, B. Michalcová	chybí kaluže – sucho

Obr. 28: Při první provedené kontrole byly v celém areálu pískovny Údlice nalezeny pouze dvě menší kaluže. Foto Jan Matějů, 7. 5. 2020.

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Nové Sedlo se podařilo prokázat pouze nálezem jediného jedince v roce 2021. Jako pravděpodobné se proto jeví vysvětlení, že se jednalo o jedince dispergujícího z blízkého lomu Jiří. Lokalita Nové Sedlo není pro výskyt ropuchy krátkonohé příliš vhodná, je poměrně malá a chybí zde alespoň jedna větší kaluž nebo tůňka, kde by se ropuchy mohly rozmnožovat. Přesto, s ohledem na výskyt druhu v okolí, by bylo vhodné provádět občasné kontroly lokality a případně zde provést úpravy, které by vedly ke zlepšení stavu biotopu.

Lokalita 50:

5743, k. ú. Čankov, Otovice u Karlových Var, **Kocourek**, kaolinový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2654808°N 12.8549253°E

Lokalitu tvoří centrální jáma kaolinového lomu a přilehlé plochy deponií o celkové rozloze více než 18 ha. Je zde pestrá mozaika vegetace od zcela zapojených lesních porostů, až po rozlehlé plochy bez vegetace. Spíše, než kaluže převažují větší trvalé vodní nádrže. Předměty, které by mohly obojživelníkům sloužit jako úkryt, jsou vzácné.

Z lokality Kocourek nebyly před zahájením této práce k dispozici žádné údaje o výskytu ropuchy krátkonohé. Dne 14. června 2021 zde byl zaznamenán hlasový projev jednoho samce (O. Bušek in NDOP 2024).

Tab. 51: Přehled kontrol provedených na lokalitě Kocourek.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
15. 6. 2021	negativní	JM, S. Wieser	na lokalitě je jen málo vodních nádrží, větší kaluže nalezeny pouze dvě, množství malých kaluží
1. 6. 2022	negativní	JM	kaluže na jižní výsypce na vodě
3. 8. 2022	negativní	JM, J. Straka	kaluže na výsypce kompletně vyschlé

V rámci mapování se přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Kocourek prokázat nepodařilo. Vzhledem k nálezu O. Buška z roku 2021 však nelze její občasný výskyt nebo dokonce výskyt malé populace vyloučit. Lom představuje vhodný biotop a s ohledem na přítomnost druhu v širším regionu by bylo vhodné alespoň jednou za čas lokalitu zkontrolovat. Případně by bylo vhodné zvážit řízenou introdukci ropuchy krátkonohé na tuto lokalitu.

Lokalita 51:

5743, k. ú. Hroznětín, Ruprechtov u Hroznětína, **Ruprechtov**, kaolinový bentonitový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2939750°N, 12.8567278°E

Lokalitu tvoří centrální jáma a různě vysoké etáže kaolinového a bentonitového lomu a výsypka o celkové rozloze přibližně 12 ha. Je zde pestrá mozaika geologických vrstev. Na dně lomu se nachází dvě rozsáhlejší vodní nádrže, z nichž jižní je bohatě zarostlá vodní vegetací, avšak kvůli měkkému substrátu dna a břehů, jen obtížně přístupná. Tři nádrže jsou ve výšce původního terénu u západního okraje lomu, ty však nebyly předmětem kontroly. Menších dočasných kaluží je v lomu poskrovnu, předměty, které by mohly žábám sloužit jako úkryt, jsou také velmi vzácné.

Výskyt ropuchy krátkonohé nebyl na lokalitě doposud zaznamenán.

Tab. 52: Přehled kontrol provedených na lokalitě Ruprechtov.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
6. 6. 2022	negativní	JM	
9. 8. 2022	negativní	JM	

Přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Ruprechtov se prokázat nepodařilo. Lom však představuje vhodné prostředí a s ohledem na výskyt druhu v širším regionu by bylo žádoucí alespoň jednou za čas lokalitu zkontrolovat. Případně by bylo vhodné zvážit řízenou introdukci ropuchy krátkonohé na tuto lokalitu.

Lokalita 52:

5743, k. ú. Podlesí u Sadova, **Čapí hnízdo**, kaolinový a bentonitový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2706242°N, 12.8687011°E

Lokalitu tvoří centrální jáma a různě vysoké etáže kaolinového a bentonitového lomu o rozloze přibližně 9 ha. Je zde pestrá mozaika menších i větších nádrží na různém podloží a rozlehlé plochy s pouze řídce zapojenou vegetací nebo zcela bez vegetace. Předměty, které by mohly žábám sloužit jako úkryt, nejsou příliš časté.

Výskyt ropuchy krátkonohé nebyl na lokalitě doposud zaznamenán.

Tab. 53: Přehled kontrol provedených na lokalitě Čapí hnízdo.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
6. 6. 2022	negativní	JM	
9. 8. 2022	negativní	JM	

Přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Čapí hnízdo se prokázat nepodařilo. Lom však představuje vhodné prostředí a s ohledem na výskyt druhu v širším regionu by bylo žádoucí alespoň jednou za čas lokalitu zkontrolovat. Případně by bylo vhodné zvážit řízenou introdukci ropuchy krátkonohé na tuto lokalitu.

Lokalita 53:

5743, k. ú. Podlesí u Sadova, **Podlesí**, kaolinový lom a deponie, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.2742036°N, 12.8760181°E

Lokalitu tvoří rozsáhlá výsypka staršího kaolinového lomu a nově otvíraná jáma kaolinového lomu o rozloze více než 4,5 ha. V nejhlubším místě se nacházejí dvě větší vodní nádrže s dešťovou a důlní vodou na vyšších etážích dvě větší kaluže. Část výsypky je již značně zarostlá, osázená borovicemi, část je čerstvě navršená, bez vegetace (obr. 27).

Výskyt ropuchy krátkonohé nebyl na lokalitě doposud zaznamenán.

Tab. 54: Přehled kontrol provedených na lokalitě Podlesí.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
6. 6. 2022	negativní	JM	na lokalitě téměř chybí kaluže a přirozených úkrytů je málo
9. 8. 2022	negativní	JM	na lokalitě téměř chybí kaluže a přirozených úkrytů je málo

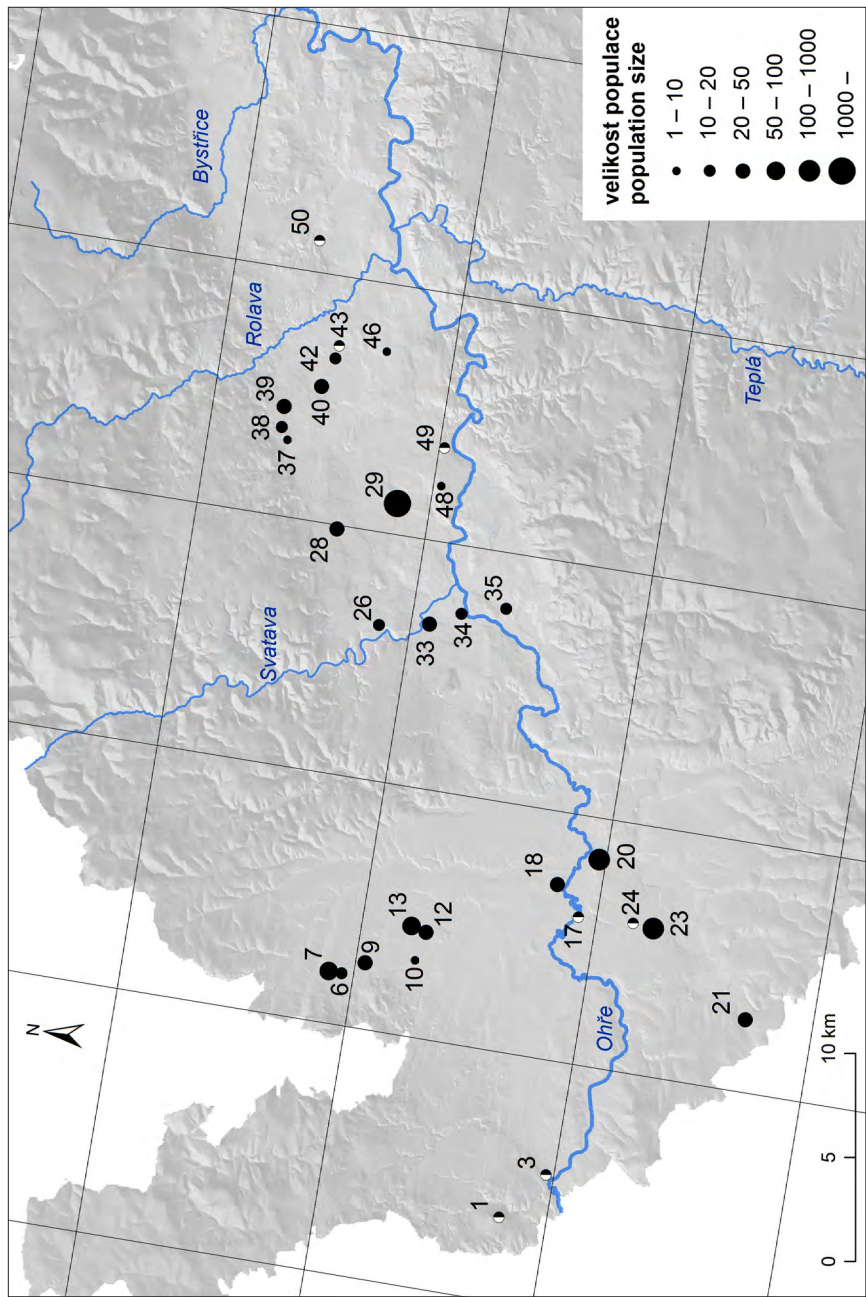
Přítomnost ropuchy krátkonohé na lokalitě Podlesí se prokázat nepodařilo. Lom však představuje vhodné prostředí a s ohledem na výskyt druhu v širším regionu by bylo žádoucí alespoň jednou za čas lokalitu zkontrolovat. Případně by bylo vhodné zvážit řízenou introdukci ropuchy krátkonohé na tuto lokalitu.

Lokalita 54:

5546, k. ú. Přečaply, **Údlice**, pískovna, přibližná lokalizace středu kontrolované plochy 50.4413658°N, 13.4871836°E

Areál o rozloze přibližně 15 ha jihovýchodně od obce Údlice zahrnuje starší v současnosti zatopenou těžební jámu, která se jeví jako značně zarybněná. Dále je zde několik technických objektů, plocha kompostárny a skládka inertních odpadů. Pouze malou část (méně než 1 ha) tvoří plocha aktivní pískovny (obr. 28).

Výskyt ropuchy krátkonohé je z Údlic u Chomutova udáván z konce 19. století (Flasar & Flasarová 1975). Přímo z pískovny a zároveň z celé širší oblasti je k dispozici pouze jediný údaj o výskytu, a to z 1. května 2011, kdy zde byl zaznamenán jeden jedinec (I. Habrdová in NDOP 2024).

Obr. 29: Prostorové rozložení a odhadovaná velikost populací ropuchy krátkonohé, jejichž přítomnost se podařilo zaznamenat v rámci mapování v letech 2019 až 2024. Odhadovaná velikost populace (velikostní kategorie) je zvýrazněna velikostí symbolu, lokality s nejistým výskytem jsou vyznačeny děleným černobílým kruhem.

Tab. 55: Přehled kontrol provedených na lokalitě Údlice.

Datum	Výsledek kontroly	Lgt.	Poznámka
7. 5. 2020	negativní	JM	na celé lokalitě nalezeny pouze dvě nevelké kaluže, minimum úkrytů
25. 6. 2020	negativní	JM	časté větší kaluže po předchozích deštích
6. 5. 2023	negativní	JM, K. Matějů	na lokalitě nalezeno pouze několik nevelkých kaluží, minimum úkrytů
17. 7. 2023	negativní	JM	několik čerstvých kaluží

Výskyt ropuchy krátkonohé na lokalitě Údlice se nepodařilo prokázat. Těžební jáma pískovny je velmi malá, zbytek areálu slouží k intenzivnímu ukládání inertního odpadu, a především jako plocha kompostárny. Prostředí na lokalitě není pro existenci životaschopné populace ropuchy krátkonohé vhodné.

ROZLOŽENÍ POPULACÍ V KRAJINĚ

Výskyt ropuchy krátkonohé se podařilo prokázat na třiadvaceti lokalitách, z tohoto počtu se jich deset nachází v Chebské pánvi a zbylých třináct leží v pánvi Sokolovské (viz obr. 29). Z celkem sedmi lokalit s nejistým výskytem se čtyři nacházejí v Chebské a tři v Sokolovské pánvi. Přítomnost ropuchy krátkonohé byla doložena v celkem sedmi kvadrátech síťového mapování, ve dvou dalších kvadrátech je její výskyt nejistý (viz tab. 56).

Tab. 56: Přehled lokalit s výskytem ropuchy v jednotlivých kvadrátech faunistického mapování. Kurzívou jsou uvedeny lokality s nejistým výskytem.

Kvadrát	Lokalita
5740	Velký Luh – pískovna, Velký Luh – plavírna
5741	Erika, Jiří, Velká podkrušnohorská výsypka
5742	Jenišov, Jimlíkov I, Jiří, Osmóza, Smolnická výsypka, Smolnická výsypka – autokros, Velká podkrušnohorská výsypka, Vřesová; <i>Jimlíkov IV a VI</i>
5743	<i>Kocourek</i>
5839	<i>Libá, Pomezná</i>
5840	Karel, Obilná, Nová Ves I, Nová Ves II a III, Velký Luh – lom, Vrbová; <i>Choječná</i>
5841	Jiří, Medard – Antonínské mosty, Medard – Libík, Silvestr – sever
5842	Jiří, Pískový vrch; <i>Nové Sedlo</i>
5940	Dřenice, Slapany; <i>Dolní Dvory</i>

Na všech lokalitách, kde se v rámci tohoto mapování podařilo prokázat výskyt ropuchy krátkonohé, se tento druh vyskytuje v silně antropogenně ovlivněném prostředí. Devatenáct z celkového počtu dvaceti tří lokalit lze zařadit do kategorie pískovny, lomy na keramické suroviny, včetně výskytu v hnědouhelných lomech Jiří a Medard – Libík a také v čedičovém lomu Slapany. Zbývající čtyři místa výskytu druhu jsou vázána na výsypky nebo plochy deponií. Společnou charakteristikou všech těchto lokalit je velký podíl otevřených ploch bez vegetace a sypkých substrátů nebo sutí.

VELIKOST POPULACÍ

Populace ropuchy krátkonohé byly na základě odhadované velikosti rozděleny do šesti kategorií (viz tab. 57). Na čtyřech lokalitách jsou jen malé satelitní případně reliktní populace ropuchy, jejichž velikost je v řádu jednotek dospělých jedinců. Výskyt jedné až dvou desítek ropuch je odhadován na šesti lokalitách. Největší počet, celkem osm, populací spadá do velikostní kategorie dvacet až padesát dospělých jedinců. Pouze na dvou místech je početnost druhu odhadována na vyšší desítky a taktéž na dvou místech na stovky. Největší populace se v současnosti nachází v rozsáhlém hnědouhelném lomu Jiří u Sokolova, její velikost dosahuje snad až pár tisíc dospělých jedinců.

Tab. 57: Přehled odhadů početnosti ropuchy krátkonohé na jednotlivých lokalitách.

Odhadovaný počet dospělých jedinců	Lokalita
do 10	Jenišov, Karel, Pískový vrch, Vřesová
10 až 20	Erika, Jimlíkov I, Medard – Antonínské mosty, Silvestr – sever, Smolnická výsypka – autokros, Velký Luh – plavírna
20 až 50	Medard – Libík, Nová Ves I, Osmóza, Slapany, Smolnická výsypka, Velká podkrušnohorská výsypka, Velký Luh – lom, Vrbová
50 až 100	Nová Ves II a III, Velký Luh – pískovna
stovky	Dřenice, Obilná
tisíce	Jiří

DISKUSE

Mapování výskytu ropuchy krátkonohé z let 2019 až 2024 je nejspíš dosud nejrozsáhlejším projektem tohoto druhu zaměřeným na oblast severozápadních Čech. Celkem bylo navštíveno 54 lokalit a přítomnost populací ropuchy krátkonohé se podařilo prokázat na 23 z nich, na 7 lokalitách zůstává výskyt druhu nejistý. Dosažený výsledek je v souladu s pracemi dřívějších autorů, jejichž zevrubný přehled je podán v úvodu. Na rozdíl od nich však toto mapování provedené v relativně krátkém časovém úseku poměrně podrobně postihuje celou oblast zájmu. Výsledky, byť mohou být zatíženy určitou subjektivní chybou, jsou díky tomu konzistentní a umožní budoucí srovnání vývoje populací tohoto kriticky ohroženého druhu.

Bohužel převážná většina zaznamenaných populací ropuchy krátkonohé je nepočetná. Jejich velikost se pohybuje pouze v řádu desítek jedinců. Jen na třech lokalitách je odhadován výskyt stovek nebo dokonce tisíců dospělých ropuch. Pro potvrzení těchto odhadů by však bylo vhodné provádět podrobnější monitoring lokalit případně doplněný o individuální značení jedinců anebo genetickou studií. Její provedení je žádoucí i s ohledem na bližší poznání genetické diversity druhu v regionu a případné odhalení populací s nízkou genetickou variabilitou způsobenou příbuzenským křížením.

Pozitivní je skutečnost, že se podařilo objevit i poměrně velké dosud nezdokumentované populace druhu, například Velký Luh – lom, Medard – Libík nebo Smolnická výsypka. Řada záznamů druhu na místech dočasného výskytu, Nové Sedlo, v nově vzniklých lokalitách lomů, Jenišov, nebo deponií, Silvestr – sever, dokládá alespoň místně přetrvávající propojení populací v krajině.

Ropucha krátkonohá je na některých místech v Chebské a zejména Sokolovské pánvi stále ještě schopna se aktivně šířit na nové lokality. Otázkou však zůstává, jak dlouho může tento stav vydržet.

Probíhající útlum těžby a postupující zarůstání již neaktivních výsypek zmenšují rozlohu vhodného prostředí a u řady populací proto dochází ke zmenšování početnosti. Exemplárním případem jsou bohužel i populace pod dozorem či dokonce v péči ochrany přírody – bývalé pískovny Pomezná a Erika. Na první lokalitě druh nejspíš vymizel a na druhé v současnosti přežívá jen malá populace. Pokud nebude zahájena aktivní péče o druh, hrozí podobný osud mnoha dalším populacím. Kritická situace je například na lokalitách v okolí jezera Medard, na vrcholových částech Smolnické výsypky, na většině Velké podkrušnohorské výsypce a na ploše bývalého lomu Karel.

Velkou výzvou bude alespoň částečné zachování populace ropuchy krátkonohé v lomu Jiří po ukončení těžby hnědého uhlí. Těžba v lomu Jiří je v současné době pro výskyt druhu v Sokolovské pánvi naprosto klíčová. Na disperzi jedinců z této lokality jsou závislé menší populace druhu v sousedství a kolonizace nových lokalit. Výskyt v Chebské pánvi se v tomto ohledu jeví jako perspektivnější. Větších populací je zde několik: Dřenice, Obilná, oblast Velkého Luhu a oblast Nové Vsi; a jsou vázány na perspektivnější prostředí pískoven a lomů na keramické suroviny.

Možným řešením, jak již bylo naznačeno u některých konkrétních lokalit, je provádění repatriací a introdukcí. Ropuchy krátkonohé by bylo možné vracet na místa, odkud v minulosti vymizely, nebo například vypouštět do odlehlejších či nově otvíraných lomů, kam by se samy jen obtížně dostávaly. Taková opatření samozřejmě nelze provádět živelně. Je k tomu potřeba souhlasů vlastníků pozemků, dlouhodobé zajištění vhodného prostředí, monitoringu stávajících zdrojových populací i populací nově zakládáných a samozřejmě podrobné a důsledné dokumentace. Právě z těchto důvodů je nutné co nejrychleji připravit a schválit záchranný program pro ropuchu krátkonohou v České republice a začít s prováděním aktivní péče.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji všem kolegyním a kolegům, kteří mi byli nápomocni při práci v terénu. Jejich jména jsou uvedena v tabulkách u jednotlivých lokalit. Velké poděkování si zaslouží zástupci společností LB spol. s r.o., LB Minerals s.r.o., Basalt CZ s.r.o., Českomoravský štěrk a.s., Sokolovská uhelná a.s., Sedlecký kaolín s.r.o. s jejichž laskavým svolením jsem mohl vstupovat do prostorů pískoven lomů a výsypek. Za dlouhodobou spolupráci při mapování obojživelníků v industriální krajině Sokolovska děkuji Vítu Zavadilovi. Děkuji také recenzentům za jejich konstruktivní připomínky a doporučení k rukopisu této práce.

Mapování výskytu ropuchy krátkonohé bylo finančně podpořeno Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR.

LITERATURA

- BIOLIB (2024): Biological Library. Mapování druhů, záznam 51295. – Dostupné z <https://www.biolib.cz/cz/speciesmappingdetail/id51295/> [cit. 2024-11-10]
- FLASAR I. & FLASAROVÁ M. (1975): Die Wirbeltierfauna Nordwestböhmens. Die bisherigen Ergebnisse ihrer Erforschung. – Zoologische Abhandlungen 33 (Supplement): 1–150.
- GLÜCKSELIG A. M. (1842): Der Elbogner Kreis des Königreichs Böhmen. – Druck und Verlag der Gebrüder Franieck, Carlsbad und Elbogen, 218 p.
- JEŘÁBKOVÁ L., KRÁSA A., ZAVADIL V., MIKÁTOVÁ B. & ROZÍNEK R. (2017): Červený seznam obojživelníků České republiky. – Příroda 34: 83–106.

- JEŘÁBKOVÁ L. & ZAVADIL V. (2020): Atlas rozšíření obojživelníků České republiky. – AOPK ČR, Praha, 104 p.
- MAŠTERA J., ZAVADIL V. & DVOŘÁK J. (2015): Vajíčka a larvy obojživelníků České republiky. – Academia, Praha, 179 p.
- MATĚJŮ J., ZAVADIL V., TÁJEK P., MUSILOVÁ R. & MELICHAR V. (2014): Obojživelníci a plazi Karlovarského kraje. – Karlovarský kraj, Karlovy Vary, 134 p.
- MŽP (2019): Záchranný program pro ropuchu krátkonohou (*Epidalea calamita*) v České republice. – Ms., 102 p. [Depon. in: AOPK ČR Praha]
- MORAVEC J. (1994): Atlas rozšíření obojživelníků v České republice. – Národní muzeum, Praha, 136 p.
- MORAVEC J. (2019): Obojživelníci a plazi České republiky. – Academia, Praha, 464 p.
- NDOP (2024): Nálezová databáze ochrany přírody. – Dostupné z portal23.nature.cz [cit. 2024-11-10].
- OGRODOWCZYK A., KRÁSA A., SCHMIDT B., MIAUD C., TARKHNISHVILI D., MARTÍNEZ-SOLANO I., BOSCH J., WILKINSON J., POBOLJŠAJ K., OGIELSKA M., DENOEL M., LIZANA M., TEJEDO M., BEJA P., NYSTRÖM P., ZOLLINGER R., LITVINCHUK S. & BEEBEE T. (2024): *Epidalea calamita*. – The IUCN Red List of Threatened Species 2024: e.T54598A228181470. Accessed on 05 November 2024.
- ŘEPA P. (1992): Obojživelníci západních Čech. – Sborník západočeského muzea v Plzni, Příroda 82: 1–105.
- SLAVÍK B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Československé botanické společnosti 6: 55–62.
- TĚŤÁL I. (1985): Faunistická pozorování v západních Čechách v roce 1984. – Sborník západočeského muzea v Plzni, Příroda 55: 1–67.
- TĚŤÁL I. (1986): Faunistická pozorování v západních Čechách v roce 1985. – Sborník západočeského muzea v Plzni, Příroda 59: 1–75.
- TIŠER J. (1975): Plazi a obojživelníci západních Čech. – Sborník západočeského muzea v Plzni, Příroda 14: 1–39.
- TYKAČ J. (1934): Obratlovci západních Čech. I. žijící. – Otisk ze Sborníku městského historického muzea v Plzni, Plzeň, 48 p.
- VLČEK P., ZAVADIL V. & GVOŽDÍK V. (2020): The need for transboundary faunistics and conservation: first record of the Natterjack Toad (*Epidalea calamita*) in Czech Silesia, northeastern Czech Republic. – Amphibian & Reptile Conservation 14(3): 62–69.
- ZAVADIL V. (1996): Ropucha krátkonohá, *Bufo calamita* Laurentii, 1768. Historické a aktuální rozšíření v České republice, s poznámkami o její biologii a ochraně. – Ochrana přírody 51: 135–138.
- ZAVADIL V. (2002): Historický a současný výskyt obojživelníků a plazů v okolí Sokolova s přihlédnutím k jejich možnostem spontánního osídlení nově vzniklých biotopů na výsypkách a k introdukci na výsypky. – Příroda 13: 85–105.
- ZAVADIL V. & MATĚJŮ J. (2023): Obojživelníci velkolomu Jiří na Sokolovsku. – Sborník muzea Karlovarského kraje 31: 145–202.
- ZAVADIL V., SÁDLO J. & VOJAR J. (2011): Biotopy našich obojživelníků a jejich management. – AOPK ČR, Praha, 91 p.

SUMMARY

Occurrence of the short-legged toad (*Epidalea calamita*) in north-western Bohemia in the years 2019 to 2024

Jan Matějů

The short-legged toad is considered the rarest frog found in the Czech Republic. It is among the critically endangered species specially protected by the law. The current Red List of Endangered Species of the Czech Republic lists it in the same category.

The Nature Conservation Agency of the Czech Republic has been preparing an Action Plan for the Short-legged Toad for many years. During its preparation that it became clear that the information on the distribution and abundance of the species in north-western Bohemia was insufficient. The main motivation of this work was to map the occurrence of the short-legged toad in this area in detail and to complete the missing data.

Mapping of the occurrence of the short-legged toad took place between 2019 and 2024. The locations were selected primarily on the basis of information on the species' previous occurrence. The mapping itself was most often carried as a field survey, during which places suitable for the reproduction of the species were checked. When the occurrence or reproduction of the short-legged toad was detected at the studied locality, an approximate estimate of the size of its population, number of adult individuals, was made.

During these six seasons, approximately 100 field investigations were made, and 54 locations were visited (see Fig. 1). All of them were located in the Karlovy Vary region, except Údlice. The occurrence of the short-legged toad was unequivocally proven at 23 locations. At 7 localities, we were not able to prove the occurrence of the species, but it was reported from these sites by other authors, or its occurrence was at these sites for some reason uncertain or only occasional (see Fig. 28). At the remaining 24 locations, the presence of the short-legged toad was not recorded. In the Cheb basin, the occurrence of the toad was proved in 10 localities, and in the Sokolov basin 13 localities (see Fig. 29). Out of a total of seven localities with uncertain occurrence of the species, four are located in the Cheb and three in the Sokolov basin. The presence of the short-legged toad was documented in a total of seven squares of the network mapping, in two other squares its occurrence is uncertain. All localities where the occurrence of the species has been proved are in an anthropogenically formed environment. Nineteen sites could be classified as sand pits and quarries, including two brown coal open-cast mines and a basalt quarry. The remaining four places where the species occurs are tied to landfills or landfill sites. A common characteristic of all these locations is a large proportion of open areas without vegetation and loose substrates or rubble.

Populations of short-legged toad were divided into six categories based on estimated size. At four localities, there are only small satellite or relict populations of toads, the size of which is in the order of single adult individuals. The occurrence of one to two dozen toads is estimated at six locations. Most of the populations, a total of eight, fall into the size category of twenty to fifty adults. Only in two places is the abundance of the species estimated at higher tens, and in two places it is estimated at hundreds. The largest population is currently found in the Jiří brown coal open-cast mine, its size reaches perhaps up to a few thousand adult individuals.

The fact that relatively large, as yet undocumented populations of the species have also been discovered is positive. Several records of the species in places of temporary occurrence demonstrate at least locally persistent interconnection of populations in the landscape. The short-legged toad is still able to actively disperse to new locations in some places in the Cheb and especially the Sokolov basin. Unfortunately, the vast majority of recorded short-legged toad populations are small. The ongoing decline in mining and the progressive overgrowth of already inactive landfills are reducing the

area of suitable habitat, and many populations are experiencing a decrease in numbers. A big challenge will be at least partial preservation of the short-legged toad population in the Jiří mine after the end of brown coal mining. Smaller populations of the species in the neighbourhood and colonization of new localities depend on the dispersion of individuals from this locality. Regarding several larger populations in the Cheb basin, the occurrence there appears to be more sustainable.

A possible solution is to carry out repatriations and introductions. It would be possible to return short-legged toads to places from which they disappeared in the past, or release them into more remote or newly opened quarries. Of course, such measures cannot be carried out spontaneously. This requires consent from landowners, long-term availability of a suitable environment, monitoring of existing source populations as well as newly established populations and, of course, detailed documentation. Therefore it is necessary to prepare and approve Action Plan for the Short-legged Toad in the Czech Republic as soon as possible and to start implementing active care.

SEZNAM AUTORŮ

Mgr. Michaela Bäumlová

Muzeum Cheb, p. o. Karlovarského kraje
nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4, 350 11 Cheb
michaela.baumlova@muzeumcheb.cz

PhDr. Jan Boukal, Ph.D.

Archiv Univerzity Karlovy |
Ústav dějin Univerzity Karlovy
a archiv Univerzity Karlovy
Rektorát Univerzity Karlovy
Ovocný trh 560/5, 116 36 Praha 1
jan.boukal@ruk.cuni.cz

RNDr. Jiří Brabec

Muzeum Cheb, p. o. Karlovarského kraje
nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4, 350 11 Cheb
jiri.brabec@muzeumcheb.cz

PhDr. Zdeněk Duda, Ph.D.

Prácheňské muzeum v Písku
oddělení společenských věd
Velké náměstí 114
397 24 Písek
duda@prachenskemuzeum.cz

Mgr. Jan Eigner

Národní muzeum
Historické muzeum
Václavské náměstí 1700/68
110 00 Praha 1 – Nové Město
jan.eigner@nm.cz

PhDr. Tomáš Gaudek, Ph.D.

Národní památkový ústav
Valdštejnské nám. 3/162
Praha 1 – Malá Strana
gaudek.tomas@npu.cz

Bc. Klára Kolečáková

Archeologický ústav AV ČR Praha
oddělení terénní archeologie
Letenská 123/4
118 00 Praha
kolejakova@arup.cas.cz

RNDr. Jan Matějů, Ph.D.

Muzeum Karlovy Vary, p. o. Karlovarského kraje
Pod Jelením skokem 393/30
360 01 Karlovy Vary
mateju@kvmuz.cz

Dr. hab. PhDr. Lubomír Šebela, CSc.

Archeologický ústav AV ČR v.v.i.
Čechyňská 363, 602 00 Brno
sebel@arub.cz

Mgr. Kateřina Švajdlerová

svajdlerovak@seznam.cz

Mgr. Jan Tajer

Muzeum Karlovy Vary, p. o. Karlovarského kraje
Pod Jelením skokem 393/30
360 01 Karlovy Vary
tajer@kvmuz.cz

Ing. Jiří Velebil

Výzkumný ústav Silva Taroucy
pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.
odbor kulturní krajiny a sídel
Květnové náměstí 391, 252 43 Průhonice
velebil@vukoz.cz

Sborník muzea Karlovarského kraje 32 (2024)

Vydává Muzeum Cheb, příspěvková organizace Karlovarského kraje
sekretariat@muzeumcheb.cz

Vedoucí redaktor: Jiří Brabec

Výkonný redaktor: Michaela Bäumlová, Alena Koudelková, Lukáš Smola

Redakční rada: Jaromír Bartoš, Michal Beránek, Karel Halla, Marcel Fišer, Jan Matějů, Jan Nedvěd,
Štěpán Karel Odstrčil, Michael Rund

Překlad resumé do německého jazyka: Ivana Bertram, Michaela Bäumlová, Štěpán Karel Odstrčil

Překlad resumé do anglického jazyka: Kristýna Matějů

Grafická úprava: Grafický ateliér Ateva, Praha

Vydání první, 2024

Tisk: Tiskárna Median s. r. o., Ostrov

ISBN 978-80-88310-22-8

ISSN 1803-6066

www.muzeumcheb.cz/sbornik

Za původnost a věcnou správnost uveřejněných příspěvků odpovídají autoři.

Veškerá práva vyhrazena.

Jakýkoliv přetisk či jiné kopírování pouze se svolením vydavatele.

Na obálce:

Alejo Fernández, Jidášův polibek, mezi 1503 a 1508. S laskavým svolením Sam Fogg, London.